

Kuruluş

SAYI

1

KURUS

Atij Tahij

İER AVIN İLK GÜNÜ ANKARA'DA ÇIKTI

SAYIN HALKIMIZA

Kömür fiati muayyendir. Fazla bedel vermeyiniz. Tozlu, ıslak ve eksik kömür almayınız. Kömür alım, satımından şikâyetiniz olursa aşağıdaki adreslere müracaat ediniz.

Semt depolarından kömür alanların belediyece musaddak fiat listesi talep etmeleri tavsiye olunur.

Ankara ve diğer şehirler için

Türkiye Kömür Satış ve Tevzi Müessesesi Merkezi

Atatürk Bulvarı No. 129-131

TELEFON : { 3909
1952

YENİŞEHİR
ANKARA

İstanbul için

Türkiye Kömür Satış ve Tevzi Müessesesi İstanbul Şubesi

Yeni Yolcu Salonu

TELEFON : { 44766
44767

GALATA
İSTANBAL

İzmir için

Türkiye Kömür Satış ve Tevzi Müessesesi İzmir Şubesi

Cumhuriyet bulvarı 104 A

TELEFON : { 4268
4259

İZMİR

**Türkiye Kömür Satış ve
Tevzi Müessesesi**

NOT : İsim ve adresleri sarıh olarak bildirilmeyen şikâyetler dikkata alınmaz.

Basıldığı yer : ZERBAMAT - Ankara

Umumi neşriyatı idare eden yazı işleri
Müdürü : Mümtaz Faik FENİK

BU SAYIDA:

	SAYFA
Bir Cümhuriyet yılında Kızılayın yardımları	3
Kızılay ve Kızılhaç nasıl doğdu?...	6
<i>Esmâ DENİZ</i>	
Gönüllü Hemşire konuşuyor	9
<i>Esmâ DENİZ</i>	
Kızılay «Şiir»	10
<i>Ekrem ŞENOZAN</i>	
Kızılhaç haberleri	12
Kızılay hatıralarından	14
<i>G. A.</i>	
Kızılay bir zamanlar bana da yardım elini uzatmıştı	16
<i>Selâhattin GÜNGÖR</i>	
Tesânüt ve Kızılay.....	17
<i>Vasfi Rağlı SEVİG</i>	
Türkiye bir yılda 1 902.000 şişe maden suyu içiyor.....	18
Hayır işleminin şekilleri.....	19
<i>Prof. Dr. Sadı İRMAK</i>	
Yurtta Kızılay.....	20
Beklenenin sandet «Hikâye»	23
<i>F. Zahir TÖRÜMKÜNEY</i>	

AYRICA :

Kurtuluş vapuruna, Hastalara kan verenlere, Hereke kampına, Valdebeği prevantoryomuna, Kızılay bahçesine ait resimli sayfalar ve :

Cemâl Nadir'in güzel bir karikatürü

Kızılay'ın Yunanistan'a yolladığı yardım maddelerini götüren Kurtuluş vapuru, Pire'den İstanbul'a dönmüştür. Kurtuluş vapuru diğer kısım yiyecek maddelerini yükliyerek tekrar yola çıkmıştır.

Yukarıda Kurtuluş vapuruna yiyecek maddeleri yüklenirken - Aşağıda: Kurtuluş vapurunun bordasına beyaz ve kırmızı renklerle Kızılay işaretleri resmediliyor.

1 Cumhuriyet yılında

KIZILAY yurdun içinde ve dışında muhtaç olan kimselere

2.772.572 liralık yardım yaptı

Kızılay Cemiyetinin, harb halinde üzerine alacağı yardım vazifelerinin icabettirdiği çok esaslı ve mühim hazırlıklarından başka; yangına, zelzeleye, subaskınına, kuraklıktan doğan işe darlığına ve salgın hastalıklara; verem ve emsali içtimai hastalıklara; sıtmaya ve çocuk ölümlerine karşı yapılan mücadelelere iştirâk gibi, sulh vazifeleri vardır. Kızılay Cemiyeti, harb malzeme kadrosunun noksanlarını ikmal ve takviyeye çalışırken bu sayılan mevzular dahilinde de hissesine düşen vazife ve yardımları yapmıştır.

Cumhuriyetin onsekizinci yılı zarfında, 31 Teşrinievvel 1940 tarihinden bugüne kadar Kızılay Cemiyetinin yaptığı yardımlar, mevzuları itibarile kısaca aşağıda sıralanmıştır.

1 — ZELZELE YARDIMLARI:

1939 senesi sonunda vukua gelen ve memleketimizin nisfına yakın bir sahası üzerinde tahripkâr tesirini göstererek, otuz bini müteceviz yurddaşımızın ölümüne sebebiyet veren ve bir kaç yüzbin felâketzedeyi barınacak evden mahrum bırakan Şark vilâyetleri zelzelesinde, hayırsever halkımız ve müşfik hükümetimizin ibzal ettiği, cemiyet ve keyfiyet itibarile, çok büyük yardımlarını, felâketzedelerin ayağına kadar götüren Cemiyetimiz, bu yardım faaliyetine 1940 - 1941 senesinde de devam etmiştir ki, 31 Teşrinievvel 1940 dan bugüne kadar zelzele mın-takasına dahil vilâyetlerde kısmen nakit ve kısmen inşaat malzemesi olarak yapılmış olan yardım miktarı 1.577.204 lira tutmaktadır.

MUĞLA ZELZELESİ:

Bu yıl Muğla'da vukua gelen yer sarsıntısında, 500 çadır, 20.000 lira nakit gönderilmek suretile yardım yapılmıştır.

Cumhuriyetin her yıldönümünde ve killiklerin ve millî kurumların, bir cumhuriyet yılı içinde yaptıkları çalışmaları bir bilânço halinde milletin önüne sererek başardıkları işler hakkında hesap vermeleri güzel bir anane haline gelmiştir. Yaptığı hayır işlerinde hükümetin ve milletin daimî surette büyük yardımını gören Kızılay Kurumu da bu kaideye uyarak, her yılın Cumhuriyet Bayramında, bir yıl evvelki 31 ilk teşrinden itibaren geçmiş olan bir yıllık çalışmalarını bir radyo konuşması halinde, bütün yurttaşlara sunmaktadır. Kızılay'a her fırsatta yardımlarını esirgemiyen yurttaşlarımızın yaptıkları en ufak yardımın bile birike birike ne büyük işler görmeğe yaradığını anlatmak için, bu yılki radyo konuşmasını da aynen sütunlarımıza alıyoruz:

ERCIŞ ZELZELESİ:

Erciş'teki zelzele felâketzedelerine 584 çadırı beraber 36.676 liralık çamaşır, elbise, ayakkabı, kazma ve kürek gönderilmiş ve 3.500 liralık işe yardımı ve meskenlerin inşası için de ayrıca (43.000) lira nakit yardımı yapılmıştır.

2 — YANGIN YARDIMLARI:

Son fensr yangını da dahil olduğu halde bu sene içinde yurdun muhtelif yerlerinde vukua gelen yangınlar üzerine, felâketzedelere (26.340) liraya baliğ olan yardımlarda bulunulmuştur.

3 — SEYLAB YARDIMLARI:

Zaman zaman taşan nehirlerin, şiddetli dolu ve yağmurların tevliid ettiği seylab tahribatından muhtaç hale ge-

len yurddaşlarımıza bu sene içinde (32.649) liralık muavenet yapılmıştır.

4 — HEYELANA YARDIM:

Bu sene Tortum, Balıkesir ve Bingöl'de vukua gelen heyelandan müteessir olan halkın muhtaç bulunanlarına barınmaları için lüzumu kadar çadır gönderilmiş ve (3.334) liralık yardımda bulunulmuştur.

5 — İAŞE YARDIMI:

Bu sene Karadeniz sahili vilâyetlerinde görülen işe darlığı üzerine, bu havali halkının muhtaç olanlarına - yeni mahsulün idrakine kadar kifayet edecek surette - (90.000) liralık yemelik mısır dağıtılmıştır.

6 — FAKİR VE KİMSESİZ ÇOCUKLARA YARDIM:

Gerek Ankara'da Kızılay Şefkat Yurdunda ve gerek İstanbul mekteplerindeki bazı fakir ve kimsesiz çocuklara bir sene içinde (58.000) liralık yardım yapılmıştır.

7 — MÜLTECİ VE MUHACİRLERE YARDIM:

İstanbul Aşevimiz vasıtasile mülteci ve muhacirlere bir sene içinde yaptığımız yardım yekûnu (9.435) liradır.

8 — ECNEBİ ESİRLERE GÖNDERİLEN KOLİLER:

Muharib memleketlerdeki ecnebi esirlere Cemiyetimiz vasıtasile bu sene zarfında (10.571) koli yollanmış ve bu iş için Cemiyetimizce (405) liralık bir masraf yapılmıştır.

9 — ECNEBİ KIZILHAÇ CEMİYETLERİNE VE YABANCILARA YARDIM:

Aralarındaki teamüle istinaden, Cemiyetimiz bu sene zarfında ecnebi Kızıllaç Cemiyetleri vasıtasile ecnebi

memleketlerdeki muhtaçlara 65.297 liralık yardım yapmış ve ayrıca Yunanistan'daki bilhassa muhtaç çocuklara işe yardımı olmak üzere, yirmi beş bin liralık gıda maddeleri ihzar ve kısmen sevk etmiştir.

Bundan başka Amerika Kızıllaçı tarafından Cemiyetimiz tavassutile Yunanistan'a 50 bin ton gıda maddelerinin de sevkine başlanmıştır.

10 — MERKEZ VE ŞUBELERİMİZİN YARDIMLARI:

Her vilâyet ve kazada ve bazı nahiyelerdeki Merkez ve Şubelerimizin de, bu sene kendi muhitlerinde yaptıkları yardımların yekûnu, 14.915 liraya baliğ olmuş bulunuyor.

HEDİYELER:

1 — Cemiyetimiz tarafından bu yıl içinde Millî Müdafaa Vekâleti emrine harp paketi ve çadır teslim edilmiş; ayrıca, ihtiyaç halinde ordu emrine verilmek üzere, (Kızıllaçı Hastane Depoları) tesis edilerek malzeme ve eşya depo edilmiştir.

Erzincan zelzelesi, Türkiye'nin tarihi boyunca geçirdiği felâketlerin belki de en korkuncu olmuştu. On binlerce yurddaşın ölmesi ve yaralanması neticesinde bu facda üzerine Kızıllaçı derhal faaliyete geçti ve harabelerin üzerinde hastane çadırları yükselmeğe başladı...

2 — Hayırsever halkımızın ve bazı müesseselerin, ordumuz erlerine yaptıkları hediyeler Cemiyetimizce ordumuzun gösterdiği yerlere teslim edilmiştir. Bunların mikdar ve değerleri yekûnları üzerinden şöyledir.

(55.344) lira kıymetinde (36.896) aded yün fanila,

(105.806) lira kıymetinde (68.262) aded yün kazak,

(291.585) lira kıymetinde (583.171) çift çorap,

(61.266) lira kıymetinde (122.532) çift eldiven,

(288.190) lira kıymetinde (240.158) adet pamuklu ve (92.194) lira kıymetinde (122.925) aded muhtelif eşya ki hepsi:

(894.385) lira kıymetinde (1.173.944) parçadır.

Hulâsa:

Onsekizinci Cümhuriyet yılı içinde Kızıllaçı Cemiyetince (2.772.572) liralık yardım yapılmıştır.

Bu yardımlar, hayırsever halkımızın ve Cümhuriyet Hükümetimizin Cemiyetimize karşı daima ihzar buyurdıkları pek kıymetli alâka ve müzaheret sayesinde temin edilebilmiştir.

Yurdun sıhhi ve içtimâî hizmetlerine kudreti dahilinde iştirâk etmeyi vazifelerinin ön safında tutan Cemiyetimiz, Cümhuriyet devrinde açmış olduğu Hastabakıcı Hemşireler Mektebinde kıymetli uzuvlar yetiştirmek suretiyle de insani hizmetlerini her sene bir mikdar daha arttırmaktadır.

Mektep çocukları arasında içtimâî ahlâk ve teavün ruhunun inkişafını temin maksadile teşkil edilen ve bir kaç senelik hayatı olan (Türkiye Kızıllaçı Gençlik Kurumları) nin kayda değer kıymetli mesailerini olmuştur.

Yaralıları tedavi altına almırken, bir taraftan da felâketzedeleri yurdun muhtelif yerlerine gönderiliyor ve yol esnasında da Kızıllaçı bunlara sıcak yiyecek ve içecek temin ediyordu.

Mekteplerde, daha tahsil çağında iken, çocukların insaniyet, şefkat ve yekdiğerlerine yardım hisleriyle yetiştirmelerine imkân veren Kızılay Gençlik teşkilâtının 1940 - 1941 senesinde (4.171) okulumuzdaki dernek kollarında faaliyette bulunan (141.000) âzası vardır.

Bu çocukların faaliyeti eseri olarak bir sene zarfında (50.000) liralık bir yardım parası cemedilmiş, bunun yarısı kendi mekteplerindeki fakir çocukların mübrem ihtiyaçlarına, diğer yarısı da muhtelif mekteplerde tahsilde bulunan çocukların sıhhi durumlarına, mekteb levazımına, sanatoryom ve prevantoryumda tedavilerine sarfedilmekte bulunmuştur.

Yaralıları tedavi altına alındıktan, felâketzedelerin bir kısmı yurdun muhtelif yerlerine gönderildikten sonra, Erzincan'da kalanlar için hemen barakalar yapılmış başlandı. Her tarafta bir çok yeni barakalar yükseliyordu..

Böylelikle, harap olan eski Erzincan'ın yerinde, yeni ve muvakkat bir Erzincan yükselmiş, felâketten canlarını kurtaranlar, hergünkü işleri güçleriyle meşgul olmaya başladılar

Muvakkat Erzincan'ın yerini de yakında yeni ve modern Erzincan alacaktır. Müstakbel Erzincan'ın muhtelif binalarının plan ve projeleri hazırlanmış bulunuyor. Resmimiz A tipi evleri gösteriyor.

KIZILHAÇ AY

Nasıl doğdu?
Nasıl kuruldu?

YAZAN
Esma Deniz

Harpta yaralanan askerleri ırk ve milliyet farkı gözetmeden tedavi etmek faaliyeti ilk defa olarak Kızılhaç ve Kızılay teşekkülleriyle başlamamıştır. Bu güzel mefkûre yılların ve asırların ruhunda zaman zaman parlayan bir kıvılcım halinde daima yaşamıştır. Şu farkla ki bu nevi insanî ve asil teşebbüsler Kızılhaç ve Kızılay Cemiyetlerinde olduğu gibi şümüllü ve devamlı bir mahiyet alarak daha ziyade harp haline münhasır kalmıştır.

Yaralının ve ona bakanların bitaraf sayılması hususunda atılan adımları tarihin muhtelif devirlerinde ve muhtelif milletlerde görebiliriz. Bu satılarda, mevcut olan misallerden birkaçına işaret ederken İsviçre'den başlayalım: İsviçre hükümeti 13 Temmuz 1393 de çıkardığı ve Kantonları alâkadar eden *Covenant of Sempach* (veyahut *Fraunbrieff*) ile yaralının hakkına hürmet eylemeği taahhüt etmiş bulunuyordu.

Onbeşinci asırda Castil kraliçesi Isabella, her seferde seyyar hastahanelerini muharebe meydanına gönderir ve kendi askerlerinin olduğu gibi düşman yaralılarının tedavisini emrederdi, bazan da bizzat harp sahasındaki hastalarla meşgul olurdu. Hattâ 1489 tarihinde İspanyol askerleri Granada'ya girerken, maiyetindeki adamlardan biri yaralıları sokulmak istiyen kraliçeye bu hareketinin Castil sülâlesi âdabına aykırı olduğunu îma ettiği zaman Isabella hiç çekinmeden ona şu cevabı vermiştir: «Bırakınız beni, analarından ayrı düşen bu zavallı hastalara sokulayım, yalnızlık duymasınlar. Belki bu suretle acılarını biraz tahfif etmiş olurum.»

Yaralının hukukunu tanıyarak onu bitaraf gösteren ve koruyan Cenevre Mukavelenamesi 1863 de vücuda getirilmiştir, halbuki Hastahakımı Tarihi'nden aynen buraya geçirdiğim fıkrada Kızılhaçtan hemen hemen dört asır evvel aynı hedefe doğru bazı adımlar atıldığı bariz bir surette görülmektedir. Harp yaralısını

korumak ve ona insanca muamele etmek düşüncesi onbeşinci asırdan itibaren milletler arasında epeyce rağbet bulmuş ve bu münasebetle mukavelenameler imzalanmıştır. Bunlardan 27 Haziran 1743 tarihinde Avusturya - Fransa ve Büyük Britanya hükümetleri arasında yapılan *Cartel de Frankfurt* anlaşması zikre şayan bir mahiyeti haiz olduğundan buna da temas edelim. Bu anlaşmaya göre: Yaralı askerinin gıdası ve tedavisi te'min edilir ve hattâ kendisine maaş dahi verilir. Muharip devletler ölümlerini ve yaralılarını mübadele eder, yaralının tedavisinden mes'ul olan sıhhi personel hiç bir şarta tâbi olmadan serbest bırakılır.

Görüldüğü veçhile burada konulan esaslar Cenevre Mukavelenamesi ile tesbit edilen hükümden üstündür. Bu prensip, yani vatan müdafaası gibi mukaddes bir duygu uğrunda doğuşenleri himaye etmek esası, tedricî bir tekâmül devresi yaşamış ve nihayet onsekizinci asırda geniş mikyasta olan bir kütlenin kalbinde yer tutmuştur. Hiç şüphesiz, zamanın kuvvetli edipleri ve muharrirleri her fırsatta bu yüksek idealin tahakkuku uğrunda enerjilerini çekinmeden sarfeymişler ve bunu insanî olduğu kadar da bir vatan borcu telâkki etmişlerdir.

Ondokuzuncu asrın ortalarına doğru İsviçre generallerinden Dufour gibi insanîyeperver askerler de aynı ülküyü kuvvetle müdafa etmişlerdir. General Dufour, İsviçre'de başgösteren Sonderbunda dahili harbında 4 İkinciteşrin 1847 tarihiyle neşrettiği ve Cenevre Mukavelenamesine benzer bir tebliğde şu ana hatları tebarüz ettirilmiştir: yaralının milliyeti ne olursa olsun, kendisine bakılacak. Harp esirleri silâhlarından tecrid edilmek şartıyla serbest bırakılacak, hastahaneler hiçbir suretle tahrip edilmeyecek ve kiliselere riayet olunacak. General Dufour'un bu çok yüksek vasıftaki teşebbüsünden ilham alan III üncü Napoleon da aynı asil gaye uğrunda çalışıyor ve Fransa-Avusturya arasında cereyan eden bir muharebede 8 Ma-

yıs 1859 tarihinde çıkardığı tebliğ ile generalin prensiplerinde ısrar etmekten geri kalmıyor. Buraya kadar gösterilen misallerden görüldüğü ki, muhtelif devirlerde hüküm süren muhtelif milletler, yurt uğrunda savaşa giderek kahramanca doğuşen ve cömert bir verişle kanını döken askere bakmağı insanî bir borç olarak tanımışlardır. Fakat bütün bu gayretler münferid teşebbüsler halinde ve neticesiz kalmıştır.

Bugün ise vaziyet bambaşkadır. Bugün milyonlarca insan tek bir ülkü uğrunda Kızılhaç ve Kızılay'ın etrafında toplanmıştır. Kadın, erkek, ihtiyar, genç, zengin ve fakir her yaşayan kalp rengini ve sıcaklığını sanki kandan alan bir sembol karşısında müstesna bir gurur ile çarpmaktadır. Neden? Bu cazibenin ve kuvvetin sırrı acaba nerededir? Bu sır büyük insanîyeperverlerin, idealistlerin imanında gömülüdür. Bunlar Cenevre Mukavelenamesini vücuda getiren, Kızılhaç ve Kızılay Cemiyetlerini kuran adamlardır, Henri Dunant bunların önderidir. Ve Solferino hatıratı ile camiaları ürküten, insanlığa yalvaran Henri Dunant ilhamını büyük İngiliz hemşiresi Florence Nightingale'den almıştır. İşte bunun için, Kızılhaç altında yaralıyı koruyan Cenevre Mukavelenamesi Kırım harbında gösterilen müstesna bir şefkatin ebedî ve katî bir ifadesidir.

Florance Nightingale'in hayatı baştan başa bir destandır. Florence Nightingale dinî bir taassupla hastalara bakan ve en mesut saniiyelerini onların tebessümünde bulan asil ruhlu ve yüksek kültürlü bir hemşiredir. Solferino faciasını bütün çıplaklığı ile dünyaya gösteren Dunant eserinde bu hemşireye en büyük hisseyi verirken şöyle diyor: «Ben ilhamımı ondan aldım. Üsküdar barakalarının geniş koridorlarında elindeki lâmba ile doluşarak hastalarla ayrı ayrı meşgul olan Florance Nightingale, kendisini tanıyanların hafızasında ilelebet yaşayacak ve tarih onu yad edecektir.»

Solferino meydan muharebesi İtalyanlar ile Avusturyalılar arasında 1859 senesinde cereyan etmiştir ve 24 Haziranda III üncü Napoleon'a mülâki olmak üzere Cenevre'den Lombardia'ya hareket eden Dunant tesadüfen Solferino muharebesine şahit olmuştur. Bu muharebede pek çok insan telef edilmiş ve yalnız bir günde kırk bin asker yaralanmıştır. Diğer taraftan bu kadar insanın yaralarını sarmak, temizlemek ve onları nakletmek için elde kâfi miktarda ne hastabakıcı ve ne de nakil vasıtası mevcut değildi. Henri Dunant mümkün olan yardımı temin etmek maksadiyle civardaki köylere koştu, küçük çocuklara varıncaya kadar herkesi iş başına topladı, askerlerin altına samandan minder yaptırdı. Yaralıların bir kısmı temizlendi, sarıldı, kiliselere ve kulübelere nakledildi. Dunant'ın müracaatı üzerine Cenevreden gelen bir talebe gurupu da her iki tarafın askerini tedaviye koyuldu. Fakat buna rağmen sırf malzemesizlik yüzünden ve personel azlığından yaralıların mühim bir kısmına bakılamadı.

Manzara cidden yürekleri parçalayıcı bir mahiyet almıştı. Milyonlarca sineğin üşüştüğü, çamurlu ve gangrenli yaralardan çıkan koku tahammülfersa bir hal almıştı. Diğer taraftan susuzluktan ve açlıktan kıvranan zavallı askerler de: «Kahramanca döğüştük, alçakça öldürüyoruz!» diye acı acı haykırıyorlardı. İşte böyle bir dakikada, top-rağın göklere yalvardığı bir sırada Dunant'ın kalbine birdenbire bir ışık doğdu, Florence Nightingale lâmbasıyla hayalinde canlanıyordu: Asil hemşire, ailesinin mümanaatına ve zamanın en güç şartlarına rağmen maiyetindeki kırk kadınla İngiltereden uzaklaşmış, soğuk bir Tegrin sabahı Üsküdar sahillerine çıkıyor... Selimiye barakalarının karanlık koğuşlarını aydınlatıyor. Ve sonra, tıpkı Üsküdar'da ve Kırimda olduğu gibi Solferino'da yaralıları birer birer dolaşıyor, temizliyor, göz yaşlarını siliyor, üstlerini örtüyor ve o böyle dindar bir ruhla hastadan hastaya giderken kiminin gözünde bir kıvılcım, kiminin yüzünde bir tebessüm parlıyor.. kimi de onun şifa veren gölgesini öpmeğe çalışıyor. Dunant ant içiyor: «Bütün gayretlerimi bu zavallı yaralılara bakacak gönüllü hastabakıcıları sulh zamanında yetiştirmeğe hasredeceğim »

İtalyan harbi biteli üç sene olmuştu. Dunant «Un Souvenir de Solferino» adındaki eserini yazmış ve burada beşerin vicdanına hitap etmişti. Sulh zamanında çalışabilecek teşekküllerin ehemmiyetinden bahseden bu kitap her tarafta misli görülmemiş bir alâka uyandırdı ve yabancı dillere çevrildi. Dunant gibi düşünen iş arkadaşları en başta Gustav Moniyer gelmek üzere mücadeleye atıldılar. Cenevre (Menafii Umumiye Cemiyeti) reisi bulunan Moniyer'nin yardımı ile bu hayırlı teşebbüsün etrafından bir çok kıymetli şahsiyetler toplandı ve 1863 de yarı resmî mahiyette içtima akdeden heyet 1864 tarihinde General Dufour'un riyasetinde toplandı, onaltı devletin iştirâk eylediği bu Kongrede Cenevre Mukavelenamesi vücuda getirildi ve Kızılhaç Cemiyeti kuruldu. Bunu takip eden senelerde Gustav Moniyer uzun bir zaman için Kızılhaçın Reisi sıfatıyla çalıştı.

Dört gün devam eden Cenevre kongresi neticesinde şu esaslar kabul olundu: 1) Yaralıların ve onları tedavi eden sıhhi heyetlerin bitaraf sayılması; 2) Bu sıhhi heyetleri tefrikanen yarıyacak bir alâmet bulması; 3) O alâmetin sancak halinde kullanılması ve bunun çekildiği yerlerin de bitaraf tanınması.

Milletler tarafından ittihaz edilen hususî alâmet meselesi de şu tarzda hal edildi: İsviçre bayrağındaki renkler, bu hükûmete hürmeten alındı ve ters olarak tanzim edilmek suretile beyaz zemin üzerinde kırmızı haç meydana geldi. İslâm devletlerin kullanacağı sembol hakkında muhtelif Kızılhaç toplantılarında uzun süren müzakereler cereyan etti ve neticede Türkiye için Kızılay ve İran için de kırmızı güneş ve arslan kabul olundu.

Kızılay Cemiyeti nasıl teşekkül etti? Bugünkü mevkiine ulaşmaya kadar birtakım istihaleler yaşayan Kızılay Cemiyeti'nin tarihçesi salâhiyettar şahıslarca muhtelif fırsatlarla tetkik edilmiş ve münasib kanallar vasıtası ile halkımız tenvir edilmiştir. Bu itibarla burada Kızılay'ın tekâmül tarihi muhtasaran gözden geçirilmiştir.

Osmanlı Hilâliahmer Cemiyeti 1863 de akdolunan Cenevre kongresine iştirâk etmemekle beraber 1864 yılı Temmuzunun beşinci günü mukavelenamenin metnini imzalamağa mecbur olmuştur. Fakat bu mukavelenamenin

ahkâmını tatbik hususunda ne hükümet ve ne de alâkadar şahıslar hiçbir teşebbüste bulunmamıştır. Bu nevi teşebbüsler ancak 1867 senesinden sonra görülmeğe başlanmıştır. Filhakika, 1867 yılında Paris'te toplanan sıhhiye konferansına murahhas sıfatıyla gönderilen Dr. Abdullah Bey bir gün, o sırada Paris'te bulunan Dunant'dan Cenevre mukavelenamesi hakkında bir mektup aldı; Abdullah bey, kendisine Kızılhaç müessesesinin delegesi sıfatıyla hitap eden bu mektubu İstanbul'a avdetinde alâkadarlara gösterdi ve başta doktorlar gelmek üzere mühim zevatla temaslara girişildi. Muhtelif isimler altında birtakım yardım cemiyetlerini açmak ihtimalleri düşünüldü, kararlar Babıâli'ye bildirildi ve Babıâli de Babiseraskeri'ye hava le etti, verilen kararlar geri aındı, âzalar kaydolundu, aradan seneler geçti.. Sırp - Karadağ isyanları, Bulgar meselesi başladı, Rusya ve Romanya harpleri ortaya çıktı; nihayet 1877 senesi Nisanının 14 ünde ilk toplantı yapıldı ve bu suretle (Yaralı Askerlere Muavenet Cemiyeti Osmaniyesi) teşekkül etti. Bundan sonra da ilk içtimaı Dolmabahçe sarayında yapıldı ve Cemiyetin ismi (Osmanlı Hilâliahmer Cemiyeti) ne kalbolundu.

Bu cemiyet Osmanlı ve Rus harbi devam ettiği müddetçe bütün kuvvetiyle çalıştı, büyük fedakârlıklar gösterdi. Fakat harp biter bitmez padişah cemiyetin faaliyetine — bugünkü prensip hilâfına olarak — son verdi. Bunu takibeden senelerde cemiyet maalesef mühim işler başaramadı.

Bundan sonra megrutiyet devrine giriyoruz. Bu devirde yeni bir hız ve yeni bir istikametle karşılaşılıyor. Deltasuda Faik Paşa, Rifat Paşa, Dr. merhum Besim Ömer Paşa, Kılıslı Rifat Bey, Dr. Mehmet Ali Bey, Esat Paşa, Haydar Bey gibi şahsiyetlerin değerli çalışmaları sayesinde büyük bir eser meydana getiriliyor ve Kızılay Cemiyeti bir çok kollarla beslenen ve geçtiği sahaları hayata, ümide kavuşturan muazzam bir akışa benziyor.

Cumhuriyet idaresi eski (Osmanlı Hilâliahmer Cemiyeti) ne (Türkiye Hilâliahmer Cemiyeti) adını verdi ve nihayet 1935 yılı bu cemiyeti (Kızılay) diye kutluladı ve bu güzel, cana yakın olan isim Büyük Atatürk'ün yurdumuza yeni bir armağanı oldu.

— Bu yaşma kadar zelzele nedir bilmezdim!...
— O halde Kızılay'ın da ne demek olduğunu bilmezdin!...

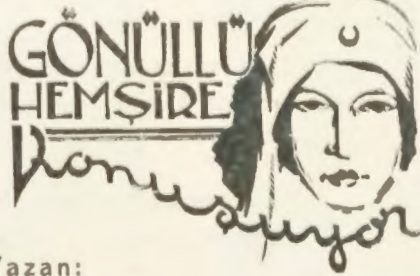

Dünyadaki mesleklerin en yaşlısı ve en şerefli:

Size tarihi, beşer hayatı ile başlayan, kadın tabiatına, kadın kabiliyetlerine en uygun ve tekâmül tarihinde dinî, içtimâî menbalardan kuvvet alan bir mesleği tanıtmak istiyorum. Hükümdar kızlarını, kiralıçeleri, yüksek aile kadınlarını ve hattâ erkekleri sahasına çeken, bütün ileri memleketlerde içtimâî ve iktisadî hayatta kadına en müstesna mertebeyi veren Hemşire mesleğini tanıtmak istiyorum. Bu meslek bir anenin yavrusunu büyütme için verdiği bakım ile başlar.

Bakmak ve büyütme gibi ırkın devamına yarıyan bir insiyakın, annelik duygusunun mühim icraatından olan Hemşire mesleği, asırlarca kadının hürriyetini tahdit ederek onu yalnız evinde çalışmağa mecbur eden içtimâî âdetlerin hüküm sürdüğü devirlerde ev idareciliği sanatının hususiyetlerini taşımıştır. Çok eski zamanlarda bakıma muhtaç olanlara yardım etmek mahiyetinde idi, bu sebepten hayır işlemeği insanî bir vazife bilenler bu gibi işlerle meşgul oldular. Herhangi bir hastalık vukuunda kasabada ev ilâçları yapmak suretiyle evdeki veyahut komşudaki bir hastayı iyileştirmek, bir ev kadınının en başta gelen vazifesi sayılırdı. Daha sonraları, cemiyetler ileri bir tekâmül göstermeğe başlayınca, bazı kimselerin hastaya bakmak hususunda daha çok muktedir oldukları anlaşıldı ve bunlar "Hayırsever Komşular", sıfatıyla evlere çağrıldı. Bilâhara da hasta olanlara yapılan yardımlar bir takım teşkilâta bağlandı ve bu gibi nisaî hizmetler bazı dinlerin çerçevesine girdi. İşte böyle dinî teşekküllere mensup olan asil aile kızları, kibar kadınlar ve hattâ bazı mahallerde erkekler, evlere giderek hastalara baktılar, bazan da kendi servetleriyle açtıkları bakım evlerinde ve hastanelerde bu zavallıların ızdırplarını gidermeğe çalıştılar ve böylece hastalara bakmak bilhassa kadın gururunu okşayan bir nevi kahramanlık gibi telâkki edildi. Bugün ecnebî memleketlerde dünyadaki mesleklerin en yaşlısı olduğu kadar da en şerefli diye tanınan Hemşire mesleği 1860 senesindenberi yani, Büyük İngiliz Hemşiresi Florence Nightingale'in esaslı ve fennî mahiyette ilk Hemşire Okulunu açtığı tarihtenberi bambaşka bir çıkar, bir sanat olmuştur. Asil bir İngiliz ailesine mensup olan ve hastalara bakmak gibi en müstesna bir sadeti tadan Florence Nightingale Kırm Harbında Türk sahillerine gelerek yaralı askerlere baktıktan sonra İngiltereye avdetinde milletinin sonsuz sevgi ve hürmeti karşısında bugünkü anlayışla Hemşireliğin temelini kurmuştur.

Hemşirelik

Yazan:

Esmâ DENİZ

Görürüz ki bir zamanlar sırf hizmet gibi insanî duygulardan doğan Hemşire mesleği bugün ilhamlarını yalnız cemiyetten almakta kalmıyor, insan yüreğinin hayat ve ölümlü çırpındığı mühim dakikalarda muztaribin devasını fen sahasında buluyor. Böylece yalnız kalp ve elin değil aynı zamanda fennî bilgi ile mücehhez bir dimağ sayesinde hastanın umumî ohalinde sezilen ufak bir tahavvül derhal ve tam vakitte doktora bildiriliyor, bir hayat daha kurtarılıyor. O halde modern Hemşire hızını, cemiyetten alan, maharetinin bütün incelikleriyle kendi hususî sanatını fen tezgâhlarında dokuyan bir gençliktir. Bu Hemşire tababette fennin yaptığı keşifleri kavrayan, hastaya ve doktora azamî derecede makul bir yardımcı olan şahsiyettir. Doktor hastayı muayene eder, teşhis koyar, tedavisini yazar. Hastanın temizliği, gıdası, ilâcı ve rahatı ile günün her dakikasında asil meşgul olan Hemşiredir. Bir hasta kendisine yapılacak tedaviyi anlamalı ve istekle kabul etmelidir ki iyi bir neticeye varılabilsin. Hastalık insan tabiatını değiştirir. Böyle bir zamanda hastanın menfaatini koruyan tedaviyi hastaya kabul ettirmek, ona manevî bir kuvvet vermek lâzımdır. Bu da ancak Hemşire mesleğinin tekniğini ve psikolojisini bilmekle kabildir. Hemşirenin düşüncesi hastayı sarsan esas marazdan onun fincan tabağına kazara dökülen bir damla çaya, gözlüğüne konan bir nebze toza ve nihayet hastayı üzen bir aile derdine kadar uzanır. Onun gayesi hastanın biran evvel iyileşip cemiyette yaratıcı bir unsur olması ve bir daha hastalanmamasıdır.

Hastaya şifa veren teferruat üzerinde bir nakkaş titizliğiyle çalışmak çok ince bir meseledir. İşte bu mesuliyetin nezaketi icabıdır ki Kanada, İngiltere, Almanya ve Amerika gibi bu mesleğin prensinlerini bundan 70 sene evvel hazırlanmış ve medeniyetlerini herşeyden evvel Hemşire mesleğine verdikleri ehemmiyete bağlayan memleketler namzetlerini değil yalnız orta mekteplerden, liselerden, hatta üniversiteden alır. Bu memleketlerde Hemşire yalnız hastaya bakmaz, mühim bir hemşire gurupu da sağlam olanlara sıhhi yaşamının yollarını öğretir.

Geçen senelerde köylerimizi dolaşan bir arkadaştan aldığım bir mektubun bir cümlesini aynen okuyorum, diyor ki: "köylümüz herşeyden evvel kendisine yaşamının esaslarını, çocuk bakımını öğretecek hemşirelere muhtaçtır.. İşte münevver bir Türk genci hemşirenin ikinci mühim vazifesini de söylemiş bulunuyor. Ancak sıhhat öğretmenliği köylerde olduğu kadar şehirde de lâzımdır. Verem veyahut tifoya tutulanları tedavi etmek nekadar ehemmiyetli ise bu hastaların etrafındakileri bu âfetlerden kurtarmak da o derecede mühimdir. Bunun içindir ki Hemşire mesleğini yükselten memleketlerde evlere gidip aileyi tenvir eden, hastalığa tutulmamak çarelerini, çocuk bakımını bilfiil gösteren, annelik hıfzıssıhhasını öğreten Ziyaretçi Hemşireler vardır. Bugün şimalî Amerika'da 25,000 Ziyaretçi Hemşire çalışıyor.

İşte Hemşire mesleği bu dereceye kadar yükselirken tababete olduğu gibi bunda da ihtisas şubeleri açılmıştır. Bunlar: Çocuk bakımı, doğum, verem, sıtma, hususî hemşirelik, diyet, okul hemşireliği, metabolizma, röntgen, masaj, ziyaretçi hemşirelik ve öğretmenlik şubeleridir.

Büyük İngiliz hemşiresi Florence Nightingale'in çizdiği esaslar üzerinde hemşire yetiştirmek faaliyeti memleketimizde ilk defa 1920 de İstanbul Amerikan hastanesinde başlamıştır. 1925 senesinde de, yurdun ihtiyacını karşılamak hususunda bütün enerjisini esirgmeden sarfeden Kızılay İstanbul'daki Hastabakıcı Hemşireler Okulunu açmış ve müesseseyi muhterem Dr. Ömer Lütfi Etî'nin yüksek idaresine bırakmıştır. Üçüncü bir hemşire mektebi de Ankara'da bundan iki sene evvel Milli Müdafaa tarafından açılmıştır. Komşumuz İran'da 4 sene gibi kısa bir zamanda 4 tane hemşire mektebi kurulmuştur. Bugün yurdumuzda hemşire adedi 351 ise de bunun 80 ilâ 90 nı ölüm veyahut istifa suretiyle sahadan ayrılmışlardır. Şimalî Amerika'da 1938 de yapılan istatistiklere göre 90,166 hemşire çalışmaktadır. Yine Amerika'da 1,385 tane hükümetçe tanınmış hemşire mektebi vardır, talebe adedi de 82,188 dir. Bizde ise her üç mektebin yekûnunu dahil edersek 100 ü tecavüz etmez. Halbuki asgarî olarak her 1000 nüfusta 2 kişinin hastalandığı kabul edilir ve her 10 hastaya bir hemşire isabeti

düşünürse çok acı bir hakikatla karşılaşmış oluruz. Bugün asgarî adette 3,600 hastahane hemşiresine ve 3,000 sıhhatı umumiye hemşiresine ihtiyacımız vardır. Bizde çalışan sıhhatı umumiye hemşirelerinin adedi ise 12 yi geçmez. Halbuki bu memleket iyi evsafa yetişmiş hemşirelere nekadardır muhtaçtır! Edirnekapı ve Etimesüt sıhhat mekteplerinden ne güzel neticeler alınmaktadır!

Hemşire mesleğinin açtığı imkânlar sonsuzdur. Vazifesine sevgi ve ciddiyetle bağlanan kızlarımızı hemşirelik sahasında çok parlak bir istikbal beklemektedir. İhtisas şubeleri, ecnebi memleketlerde tahsil ve tetkik imkânları mesleğin enteresan cepheleridir. Bunların fevkinde bir de mesleğin verdiği manevî zevk vardır ki bu hiç bir mesleğin verdiği saadette ölçülemez. Bakınız Guraba hastanesinde yatan bir hasta Kızılay talebesine ne söylüyor:

Hemşire namzedinin pek mukaddes ölümler var,
Yurdun fedakâr kıızı, sana sonsuz saygılar..
Mavi gömleğin gövden, ak önlüğün kanadın,
Sen şefkat meleğisin, Mavi Melek'ür adın!

"Günaydın", diyen eselin hastaya ilk şifadır,
Sende ihaset değil, görülen şay vefadır,
Vazifende başarı sana zevk ve sefadır,
Var ol şanlı Türk kıızı, günaydın Mavi Melek!

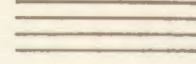
Orta mektepten sonra 3 sene süren hemşire tahsili kızlarımızı lise mezunları seviyesinde hayata hazırlamaktadır. Memleketimizde hemşirelere mahsus bir yurt vardır. Yurt tatil zamanlarında, hastalık, ihtiyarlık gibi hallerde hemşirenin bütün ihtiyaçlarını temin eden hakiki ve sağlam bir hayat sigortasıdır.

Acaba kimler hemşire olabilir? Hemşire namzedi sağlam bir bünyeye ve dimağa malik olmalı, bedenî kusurları bulunmamalıdır. Hastalıklara mukavim bulunması, neşesi yerinde olması, âcil vakalarda asabileşmesi gerektir. Canlı bir zekâyı, pratik ve ciddi bir görüşe malik olması lâzımdır. Başkalarına hizmet etmekten hoşlanan bir ruh, feragatı nefis iyi bir hemşirenin bariz vasıflarındandır. Bir hemşireye meslek icabı olarak evvelce alışık olmadığı birtakım işler verilir. Muhtelif karakterde, muhtelif din, ırk ve millete mensup kimselerle geçinmek lüzumu hasil olur. Bazan heyecanı ciddi surette sarsan vakalarla karşılaşılır. İşte bütün bu hal ve münasebetlerde hemşirenin göstereceği muvaffakiyet ebeveyninden tevarüs ettiği, ev ve mektep muhitinden aldığı kıymetli karakter hususiyetlerine bağlıdır.

Tahsil ve yaş bakımından namzedin hazırlığına gelince: Kızılay Hemşireler Okuluna alınan talebe orta tahsillerini muvaffakiyetle bitirmiş ve 18 ile 25 yaş arasında olanlardan seçilmektedir. Talebe sıhhat ve sosyal tekâmül bakımından icabeden bütün teçhizat ve vasıtaları haiz, cazib olduğu kadar da samimi bir yuvada yaşar, bu esnada hem kendi varlığını tanır, durumu düzelir, ve hem de vatana yapılacak hizmetlerin en lüzumlusunu öğrenir. Derslere ilkteşinin birinci günü başlanır. Okul meccanı ve yatılıdır. Halbuki genç kızlara her hususta emin bir istikbal hazırlayan bu tip mektepler ecnebi memleketlerde talebeden ücret alır.

Bir memleketin medenî seviyesi o mem-

KIZILAY

Bak ne hoştur şu bembeyaz Kızılay'lı güzel bayrak;
Bağrı yanık insanlara umud verir çırpınarak..

Düşkünlere yardım eden bir kurumun sancağıdır;
Öksüz kalan yavrulara sanki ana kucağıdır..

Dertlilere derman veren, ışık serpen hep Kızılay;
Bu kurumun başardığı büyük işler değil kolay..

Şanlı savaş alanında yaralanan yiğit asker,
Acılarıyla kıvrılırken Kızılay'dan imdat bekler..

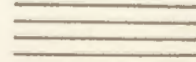
Yurdumuzun her hangi bir çevresini basınca sel,
Felâkete uğrayana yetişerek uzatır el..

Yer sarsımı, kıtlık, yangın anlarında hazırız o,
Hemen koşar, can kurtarır, düşenlerin dostudur o..

Yoksul kalmış hastalara şefkatile sağlık verir,
İztirapla inleyenin göz yaşını o dindirir..

Hürmet sana ey Kızılay, neş'e, hayat sunarsın;
Mutluluğun kaynağından coşup gelen pınarsın...

EKREM ŞENOZAN

leketteki ölüm nisbetiyle ölçülür ve bu nisbet bize daha ziyade çocuk ölümünü hatırlatır. Sağlam olarak doğmak ve büyümek her ferdin cemiyetten istediği bir hakttır. Sağlam ve mesut bir istikbalin ehemmiyeti bakımından memleketin çocuklarını koruyacak, ana ve babalara sağlam yaşama-yı öğreten hemşireleri yetiştirmek lâzımdır.

Sağlam yaşamak paradan ziyade bilgi meselesidir. Biz hemşireler her inkılâpta olduğu gibi sıhhat sahasında da halkın hassasiyet göstereceğine ve istidatlı Türk kızını hemşire olmağa teşvik edeceğine çok eminiz. Çünkü kuvvetli olmak isteriz. Çünkü kadın tabiatına en uygun, kadına en çok yararlı meslek hemşire mesleğidir.

Ankara'da çocuklar ve büyükler için güzel bir dinlenme yeri

KIZILAY BAHÇESİ

Ankara'daki Kızılay bahçesi, hem çocuklar, hem de anneleri için güzel bir dinlenme yeridir.

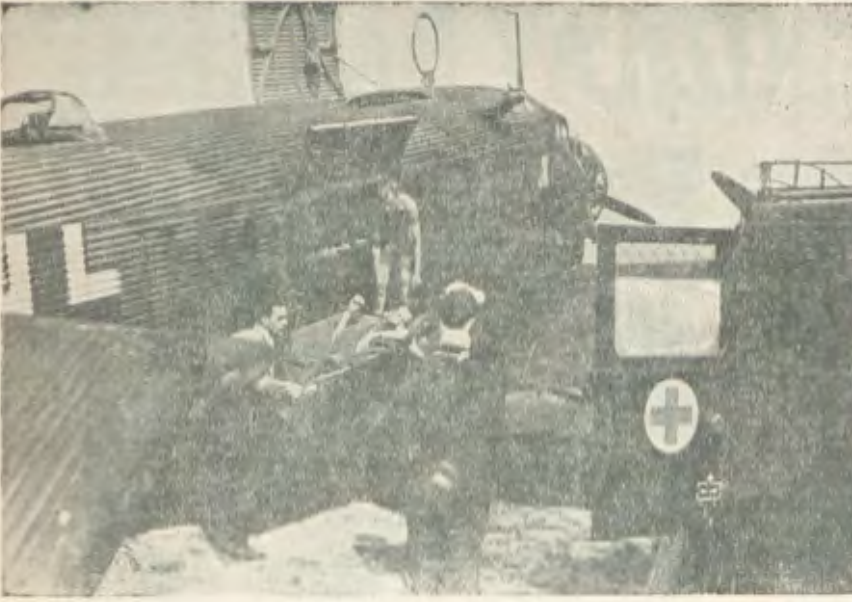

Bazı çocukların kendi yaşlarındaki arkadaşlarının resimlerini çektikleri de vakidir.

Çocukların en çok hoşlandıkları yer, kum havuzudur. Hava güzel olduğu zaman burada akşama kadar bir çok çocuğun neşeli çığlıkları işitilir ve yeryer kovalar, taraklar ve küreklerle yüzlerce küçük şato yapılıır.

Tayyare bugünkü harpte hastaların çabuk taşınmasını temin bakımından büyük bir rol oynamaktadır. Muhim yaralanma vak'alarında bu sürat, bazen bir çok kimselerin canlarını kurtarıyor yukarda cephe gerisine yaralı taşıyan bir Alman Kızılhaç tayyaresini görüyorsunuz.

Yaralı askerin Sesli mektubu

Alman Kızılhaç Cemiyeti yeni bir mektuplaşma servisi ihdas etmiştir. Bu servis sayesinde hastahanelerde bulunan yaralı asker ve hastaların başkalarına arzı ihtiyaç atmeksizin aileleriyle mektuplaşma imkânı temin edilmiştir. Bunun için yaralılar sadece gramofon plâklarını doldurmakta ve bu plâklarla mesajlarını şifâhen ailelerine ulaştırarak birçok üzüntüleri müessir ve canlı bir surette tahfif ve teskin imkânını temin etmektedirler.

İngiliz Kızılhaç Cemiyeti Harp Komitesinin ilk yıllık raporu

İngiliz Kızılhaç Cemiyeti Harp Komitesi Eylül 1939 dan 1941 Mayıs nihayetine kadar olan müddete ait senelik ilk raporunu neşretmiştir. Bu raporda tespit edilen muhtelif faaliyetler komitenin büyük bir canlılıkla çalıştığına şahadet etmektedir. Bilhassa şayanı kayıt ve ehemmiyet olmak üzere 5000 atelyede 250,000 kadının hastahane levazımı ihzariyle mesgul olduklarını ve harbin ilk aylarında 10,000 yatağı muhtevi 176 nakahathane teşkil ve ihdas edildiğini kaydedebiliriz.

Alman Kızılhaç Cemiyeti lehine iane derci

Geçen 3 Ağustos 1941 de Alman Kızılhaç Cemiyeti tarafından evlerde derç olunan ianenin miktarı 28.312.684 raysmarka baliğ olmuştur. Bu beşinci iane toplantısı dördüncü defa toplanan iane miktardan 2.454.993 raysmark fazla tutmuştur.

Birleşik Amerika'da Yardım Kursları

Birleşik Amerika Kızılhaç Cemiyetinin uzun senelerdenberi mühim birçok yardım kurslarına malik olduğu malumdur. Bu kurslarda okunan dersleri 2.500.000 den fazla şahıs devamlı surette takip etmektedir. Yalnız 1940 senesinde 379,860 diploma dağıtılmıştır. 1941 senesi ilk aylarında yapılan talebe kayıtlarının sayısı evvelki yıllarda yapılmış olan talebe kayıtlarına nisbeten 507 fazladır.

Diğer taraftan Kanada Kızılhaç Cemiyetinin eski reisi, New - York şehremini ve aynı zamanda sivil müdafaa teşkilât müdürü Kızılhaç Cemiyeti tarafından terip edilen kursları takip etmek üzere 100,000 gönüllü genç hastabakıcı muavininin bu müesseseye dahil olacağını ifade etmektedir.

Büyük Britanya Kızılhaç Cemiyetinin seyyar ekipleri

İngiliz Kızılhaç Cemiyeti, devamlı ya hut şiddetli bir surette bombardıman edilen şehir ve kasabalar havalisine derhal gitmek üzere seyyar yardım ekipleri teşkil etmiştir.

Ekip umumiyetle bir ilk imdat arabasından, bir seyyar hastahanedan, seyyar bir kantinden, irtibat servisleri için bir motosiklet ile bir de personele mahsus arabadan mürekkeptir. Personel efradı bir şefin idaresi altına verilmiştir. Bunların hepsi icabı halinde münhasıran gurupun arabalarında yaptır besleneceklerdir.

Bu ekipler yaralı, hastalara, ihtiyaçlara malûl ve çocuklara mahallî vesaitin kıfayetsizliği takdirinde yardım etmekle mükelleffir.

KIZILHAÇ DÜNYA

Kızılhaç dünyayı kasıp kavuran bugünkü harpte, miliyet ve mezhep farkı gözetmeksizin her düşküne elini uzatmaktadır. Yandaki resimde, rus harp esirleriyle konuşarak onların ihtiyaçlarını tesbit eden bir Finlandiyalı hasta bakıcı hemşire görülüyor.

«Haftada yüz para!»

İngiliz Kızılhaç Cemiyeti, İngiltere'nin her tarafından haftada beş milyon memur ve amele tarafından yapılan yardımlardan müteşekkil Penny-a-Week Fund müessesesinden gelen yardımları toplamaktadır.

Harbin ilk ayları içinde pek az tanınmış

HAC SINDA

Kızılhaç ekibi tarafından kurtarılan maden işçileri

K alas'ta Neçroda maden havalesinde vukubulup hamızı karbon intişarından dolayı birçok madencinin hayatına mal olan bir kaza neticesinde Alman Kızılhaç Cemiyetine mensup kurtarma takımının ser' ve müessir müdahalesi sayesinde işçilerden birçoğunun kurtarılmasına imkân hasil olmuştur.

Arjantin Kızılhaç Cemiyetinin süt tevziatı

G eçen 1940 senesinde Rosaria'da 15,000 çocuğa 153,669 litre süt dağıtılmıştır. Bu iş için 16,815 pezos harcanmıştır. Tevziat neticesinde çocukların bedeni ve fikri vaziyetlerinde hiss olunur derecede iyileşme görülmüş ve talim heyeti bu tevziat tertip eden Kızılhaç Komitesine teşekkürlerini bildirmiştir.

İngiliz Kızılhaç'ının tayyare kazazedelerine yardımı

A yni gece Londra üzerine iki defa yapılan bir hava hücumu dolayısıyla birçok yardımcı hastahaneler Kızılhaç Cemiyetinden telefonla yardım malzemesi istemişlerdir. Ertesi pazar günü saat on birden önce Cemiyete mensup servisler ellî hastahaneye giderek istenilen iki bin kalem malzemeyi tevzi etmişlerdir.

İngiliz Kızılhaç Cemiyeti bombardıman dan müteessir olan Chelsea hastahanesindeki hastaların barınmalarını temin için memleketin bir çok yerlerinde bulunan nekahathanelerden birini mezkûr hastahanesinin emrine vermiştir.

İngiliz Kızılhaç Cemiyeti 17 Mayıs tarihinde Cemiyete mensup müfrezeler âzalarının dan 59 kişinin harpte öldüğünü bildirmiştir.

İngiltere kız işçileri kurumu kızılhaç cemiyetine çok süratli Oxford tipinde iki hasta nakliye tayyaresi hediye etmiştir. İzci kızların cep harçlıklarından artırdıkları para ile satın alınan bu tayyareler bir küçük prenses tarafından Kızılhaç tarafından teslim edilmiştir.

olan bu hareket bugün Büyük Britanya'da mühim bir şöhrat temin etmektedir. Başlangıçta beşyüz bin kişiden ibaret olan iane verenler sayısı şimdi beş milyona ve bunların Kızılhaç'a verdikleri iane hisselerinin miktarı ise haftada 17,000 İngiliz lirasına çıkmıştır. Bu müessese 1939 senesi Eylülünden 1941 senesi Eylülüne kadar bu suretle 636.000 İngiliz lirası gelir temin etmiştir.

İngilterede çocuk dadıları da hasta bakıcı olmuşlardır. İngiliz çocuklarının çoğu hava akımlarından korunma tetbirleri cümlesinden olarak memleketin içlerine veya Kanada, Avusturalya gibi yerlere gittiğinden boş kalan dadılar böylelikle hem hayatlarını kazanıyorlar, hem de yaralıların tedavilerinde mühim ve faydalı bir rol oynuyorlar.

KIZILAY

hâtıralarından...

YAZAN:

G. A.

Kızıl'ın göreceği hizmetlerden biri de, ordu, muharebe halindeyken bir yerden çekilmeğe lüzum gördüğü vakit orada kalarak, nakline imkân görülememiş olan yaralılarla hastaların tedavisine devam etmektir...

Onun için geçen umumî harpte dördüncü ordu emrinde çalışan Kızıl'ın hastahanesi, Falestin cephesinde son taarruz başladığı vakit Der'a'dan Şama gelmiş, fakat ordu oradan çekilirken hastahane bütün heyetiyle ve bütün malzemesiyle Şamda kalarak hizmetine devam edeceğini bildirmişti...

Kızıl'ın hastahanesinin bu hizmet teklifini ordu komutanı memnun olarak kabul etti. Şamda, ikinci cerrahî hastahanesi denilen ve oradaki İngiliz ve Fransız hastahaneleriyle onlara yakın kırk evde kurulmuş olan iki bin yataklık hastahanedeki yaralılarla hastalar Kızıl'ın heyetine tevdi edildi.

Ordumuzun Şam'dan çekildiği günün akşamı, bir taraftan şehre yakın bir cephanelikten çıkan yangın alevleri gökyüzünü kaplarken ve mermilerin patlamasından çıkar sesler, yeri titretirken, bir taraftan da çapulcular şehrin her tarafına yayılmışlar ve ellerine geçebilen herşeyi yağma etmeğe koyulmuşlardı... Ordumuz çekilirken, yerli ahalinin acele teşkil ettiği muvakkat hükümet Şam'da inzibatı temin edememişti.

Fakat bize tevdi edilmiş olan yaralılarla hastaların buldukları binaların önlerine bırakılan birer Türk askeri yaralıyla hastalardan hiçbirinin birtek kılına hâlel gelmesine meydan vermemişlerdi... Yalnız laboratuvar dairesi olan ve hücre bir sokak içinde bulunan birtek eve çapulcular girebilmiş ve laboratuvarın

bütün eşyasını götürmüşlerdi. O eve bırakılan askerin de Türk olmadığı sonradan anlaşıldı. Türk olan askerlerin hepsi, kendilerine verilen vazifeyi tek başlarına ifa etmişler ve yalnız, Türk olmayan birtek asker nöbet yerini bırakıp kaçmıştı....

O gece, bize emanet edilmiş olan ve ayrı ayrı kırk binada yatan iki bin yaralı ve hastanın, o kargaşalık arasında, istirahatlerini temin etmek bizim için pek heyecanlı olmuştu: Fakat o heyecan içinde, Kızıl'ın göreceği en önemli hizmetlerden birini ifa edebildiğimizden dolayı biraz da sevinç duyuyorduk...

Ertesi sabah, o vakitki düşmanımız olan ordunun şehre girdiğini görürken heyecanımız daha büyük oldu... Bize verilmiş olan İngiliz hastahanesi şehrin kenarında bulunduğu Şam'a giren ilk tabur o hastahänenin bulunduğu yerden girdi. Taburun önünde bulunan genç bir zabıt hastahane kapısının önüne gelince atından indi ve hastahänenin şefini görmek istediğini söyledi. Karşısına gittim. İlk sözü:

— Burada bizden esir olmuş kimse var mıdır?

demek oldu. Vakıa, oraya yakın bir evde, esir ve hasta bir İngiliz neferi vardı. Onu haber verdim ve isterse kendisini o hasta neferin bulunduğu yere götüreceğimi söyledim...

O neferin bulunduğu ev de, dar

bir sokak içinde bulunduğundan sokağa saparken, genç İngiliz zabiti rovelverini çıkardı ve onu elinde ensemin hizasında tutarak arkadan yürümeğe başladı.

İngiliz zabitinin bu hareketini ilkin - doğrusu - terbiyesizliğine hamlettim. O güne kadar - ve hâlâ - ömrümde hiç bir silâh taşımadığım gibi, bir defa eşkıya arasında, iki defa da muharebe sahasında bulunduğum halde hiç bir silâh karşısında bulunmadığım için, bir Kızıl'ın hekimine karşı daha terbiyeli olacağını zannettiğim İngiliz zabitinin rovelverine okadar yakın bulunmak hoşuma gitmedi.

Fakat biraz düşününce genç adama hak verdim. Düşman olarak girdiği bir şehirde karşısına çıkan ve kendisini karanlık bir sokağa götürün, üniformalı bir adamın silâhsız ve ömründe silâh taşımamış olduğunu nereden bilsin? Zaten onun görmek istediği esir neferin bulunduğu ev uzakta değildi. Zabıt neferin yanına varınca ikisi sarmaş dolaş oldular...

Şehire ilk giren taburdan sonra önümüzden birçok taburlar dana geçti. Hepsisi de Avusturalya'nın atlı piyade askerleriymiş. Her askerin iki tane kadana beygiri vardı. Birine kendisi binmiş, birine de techizatını yükletmişti.

O taburlar şehire girerken yerli karıların (bu tâbirden dolayı affınızı rica ederim, fakat onlara kadın denilemez) «ehlen ve sehlen» diye sıçrayarak ellerinde tuttıkları üzüm salkımlarını askerlere ikram etmeleri, bizim kederden boğazımızı tıkıyor, fakat düşman askerinin de nefret etmelerine sebep olduğu onların yüzlerinden anlaşılıyordu...

(Sonu var)

VATAN

İÇİN

Dökümler

KAN

Yerler

KAN

KIZILAY

bir zamanlar bana da şefkat ve yardım elini uzatmıştı...

Kızılray,, ı ben, "Hilâliamer,, İği zamanından tanırim. Sembolünü göklerin ilâhi kaynağından alan bu temiz yüzlü, temiz işli ve tertemiz ruhlu cemiyet, bana da bir zaman en cömert manâsiyle imdat elini uzatmıştı!

Yunan milli dâvasına ihanet ettiği-miz iddiasıyla Selânik'in ileri gelenleri ile bir arada, medreseden bozma bir hapis hane köşesinde - Profetilya hapis hanesi - her an kurşuna dizilmek tehlikeleriyle göz göze gelerek azaplı, korkunç ve feci bir kış geçirdikten sonra nihayet hürriyete kavuşmuştuk. Hürriyet!... Fakat daimi polis nezareti altında geçen böyle dar çerçeveli bir hayatta, hakiki hürriyetin tadını bulmağa imkân mı vardı?.. Biz, şimdi öz vatanda birer garip kişi idik. Ne yapmalıydı:

"Gâh olur gurbet vatan, gâhî vatan gurbetlenir!,"

derken, günün birinde sevinçli bir haber ortalığa yayıldı: Hilâliamer, Selânik'e bir imdadı sıhhi heyeti gönderiyormuş. Heyetin erkânı arasında kimler vardı, bilmiyorum. Fakat gönülüne danıştığım zaman, hepsi de bana kırk yıllık âşinalar gibi görünüyordu. Bir aralık gidip kendileriyle tanışmağı kurmuşum. Fakat buna cesaret edemedim. Çünkü sivil polisler, önüm ardım sıra doluyorlardı.

Hiç unutamam: bir sabah saati idi. İslah hane civarından geçiyordum. Baktım, birisi yüksek sesle adımları çağırıyor. Başımı çevirdim. Teşhis edemediğim uzun boylu, zayıf bir genç:

— Yahul Nerelerdesin?.. Selânik kazan, biz kepçe bir haftadır seni arıyoruz..

Hayret ettim ve biraz da ürktüm. Selânik, o tarihlerde Anadolu'dan kaçıp gelmiş birtakım südü bozuklarla dolmuştu. Bunlar, başlarında kalpakla doluyor ve fırsat buldukça masure insanların canını yakıyorlardı.

Arandığımı haber veren bu adam da, sanki onlardan biri olamaz mıydı?..

Tereddütle sordum:

— Kiminle müşerref oluyorum?

— Ben Cevat. Selânik imdadı sıhhi heyetindeyim.

Yazan:

Selâhattin Güngör

Ancak o zaman geniş bir nefes alabildim:

— Beni niçin arıyorsunuz?..

— İstanbul'da Hilâliamer muhasebecisi Bedri Nedim bey, eski arkadaşınız. Yola çıkarken, sizi arayıp bulmasını ve himayesi altına almasını heyet reisi doktor Mahir beyden rica etmiş.

Gözlerimin içine mânalı mânalı bakarak ilâve etti:

— Sıkıntıda olduğumuzu haber almış anlaşılacak...

Bazan tek bir düğmeye basmakla büyük bir fabrikaya elektrik cereyanı verilebilir. Tıpkı onun gibi, bu küçük söz de benim bütün sinir manzumem üzerinden kuvvetli bir heyecan kasırgası geçirmeğe kâfi geldi. Ağlıyordum bilmem ama, yanaklarımdan aşağı sıcak sıcak bir şeylerin döküldüğünü hissediyordum. Demek, beni de hatırlayanlar vardı? Hayatımda bir karagün dostu edinebilmişim demek....

Ertesi günü, akşam üzeri, yakamda bir "Hilâliamer,, rozetiyle islah hane binasından çıktığım zaman yürümüyor âdeti uçuyordum. Bu yabancı şehirde, artık benim de kendime göre bir hüviyetim vardı: Hilâliamer imdadı sıhhi heyeti-kâtibi olmuştum. O tarihten itibaren kayıtlarını tutmağı üzerine aldığı hastahane ile fakirlere sıcak yemek dağıttığı aşhanede kaç vatandaşın sıhhati ve hayatı kurtarıldı?.. Şimdi bunları rakamla tespit edecek vaziyette değilim. Fakat gözlerimi şöyle bir kapayınca aşhanenin o mübarek kazanı - yurdun her köşesinde bu bir hakiki kazanı şeriflikarşımda beliriyor. Her akşam, onun etrafında, ne göz yaşartıcı sahneler cereyan ederdi. Ya o kucak kucak, bohça bohça dağıttığımız tanılâlar, dönler, gömlekler....

Hiç unutamam: tıklım tıklım dolu bir ambarımız vardı. Aradan henüz bir sene geçmeden boşalmıştı. Ardi arası gelmez, mevcudunun hesabı sorulmaz bir fakirler ordusunu (Hilâliamer - Kızılray), küçücük kadrosuyla, birinin hakkını ötekine geçirmeden, hiç bir sızıltıya meydan vermeden, bol bolamat, âdetâ dökme saça besledi. Bugün, anavatanda müstahsil hale gelen Rumeli mübadillerinden mühim bir kısmının kursağında Kızılray'ın nime-i vardır. Ben, bu şerefli ve şefkatli bayrağı sonraları daha nelerde görmedim ki!.. Seylâp olur, yetiş Kızılray... Zelzele olur imdat Kızılray... Yurdun herhangi bir köşesinde, en küçük bir sarsıntı olsa, gözler hemen ona çevrilir. Yardıma muhtaç eller, hemen ona doğru uzanır!

Halbuki bu vatandaşların neşe ve huzur içinde geçirdikleri günler de vardır. Bir küçük kaprisimiz uğruna yüzlerce lira harcamaktan çekinmediğimiz oluyor. "Kızılray,, ı, asıl böyle zamanlarda düşünmek gerektir. Yalnız yangın alevleri, zelzele yıkıntıları, uyarınır arasındadır değil! Karınır şel basıkınır arasındadır değil! Karınır şel bize ne sürprizler hazırladığını bilmiyoruz.

Yapacağımız şey, basit bir sigorta muamelesinden ibarettir: İstikbalin fena ihtimallerini karşılamak için gelirimizden cüz'î bir kısmını bu iş için ayırmak! Şunu da söylemeğı unutmuyayım ki, "Kızılray,, daima kendisine verdiğimizden fazlasını yapmıştır.

Ben, kendi payıma onu her zaman için mukaddes saydığım şeylerle bir ayarda tuttum. Ve dara geldiğim günler, adını bir halâskâr gibi anmaktan en büyük zevki duydum:

«Hürmet sana ey tesliyeti acze müvekkel,

Düşmüşlere munis ve şifapaş uzanan el..

Hürmet sana ey kanları simayı beşerden

Rikkatle, metanetle silen şefkati zifen..»

TESANÜT

VE

KIZILAY

YAZAN:

Hasfi Raşit SEVİĞ

«Tesanüt» felsefe ve siyaset dilinde yeni bir kelimedir. Demek ki yeni bir fikir, düşünüşte yeni bir kemali ifade eden yeni bir anlamdır. Zihnin «kardeşlik» anlayışından daha ileriye varmış olduğunu bildiren bir anlamdır. Cemiyet içinde yaşayan insanların birbirine bağlayan bağı eskiler «kardeşlik» kelimesiyle anlattılar. Sosyal bağların mahiyetini anlayışta hasıl olan derin değişiklikler «kardeşlik» tâbirinin yerine «tesanüt» tâbirini koydurdu.

Tesanüt felsefesi insan cemiyetinin işleme tarzını ilme, fenne dayanarak tayin eylemeği ister. «Kardeşlik» bağı muayyen bir zamanda yaşayan insanları birbirine bağlar.

«Tesanüt bağı» var olanlarla «var olmuşları» yani bugün olanlarla dün mevcut olmuş bulunanları birbirine bağlar. «Tesanüt» geçmiş zamanlarla gelecek zamanları birbirine bağlar.

İnsanlar arasındaki tabii bağı anlatan, bildiren tesanüdün sebepleri nedir? Tesanüdün genişliği nekadardır? Tesanüdün sınırları nedir? Herkesin bir kişiye karşı ve bir kişinin herkese karşı olan hak ve vazifesinin ölçüsü ve kaidesi nedir? Bu sorular ve bu sorulara verilecek cevaplar tesanüdün izahı olacaktır.

Tesanüdün sebeplerini Sadi «Gülistan» ında çok güzel anlatmıştır: «İnsan oğulları birbirinin âzasıdır. Çünkü yaradılışları aynı cevherdendir. Zaman, âzamızdan birine bir acı ve sızı verirse diğer âzalarımızın kararı kalmaz. Diğer insanların kederinden gam duymıyan kimseye insan demek caiz olmaz.»

Tesanüt, âlemşümül hayatın şartlarından biridir. Âlemşümül hayatı teşkil eden unsurlardan bir unsurdur. Fizyolojide âzalar arasında - Sadinin görmüş olduğu gibi - bir tesanüt vardır. Birbiriyle münasibete getirilmiş olan âzalar birbirlerinin üzerine tesir ederler. Hayat bu tesirin muhassasıdır. Çünkü hayat

âhenkli bir surette işliyen âzaların birbirlerine uygun olarak çalışmalarından, ölüm ise aralarındaki cemiyetin bozulmasından ibarettir; yani ölüm halinde ayrı ayrı âzaların aralarında tesanüt bozulmuş demektir.

Azalar arasında geçen şey fertler arasında geçer. Değil yalnız insanlarda, tabiatta mevcut bütün varlıklar arasında bile bir bağlılık; ve karşılıklı tesirler vardır.

Irs kanunu, intibak kanunu, ıstıfa kanunu v.s. kanunlar bu hakikati ispat ederler. Felekiyatta cari olan cazibe kanunu dahi kâinatın sistemi üzerinde tesir eden bir tesanüt kanunudur.

Sayırsız yıldızları âhenkli bir topluluk, bir küle haline getirir ve onların hareketlerini lâyetenahi içinde birbirine bağlar.

İnsan dünyaya ait olan umumî ve istisnasız bir kanunun dışında kalmaz. İnsan dünyanın ne merkezidir, ne de gayesidir. İnsan dünyaya diğer varlıklar kadar mensuptur. Umumî hayatın bir unsuru olan insan dünyaya ve küreye, hemcinslerine, ırkına, diğer varlıkların hepsine bağlıdır. İnsan birçok tesirler yapar ve birçok tesirlerden müteessir olur. Hastalıkları, bulaşma ile hemcinslerinin hastalığı olabilir, ve böylece diğer insanlar da hayat ve sihatlerini aynı tehlikeye maruz bırakmış olurlar. İnsan diğer insanların çalışmalarına muhtaçtır. İnsan diğer insanların yardımından gördüğü faydaları, kendi faaliyetinden de diğer insanları istifade ettirmek suretiyle öder.

İnsanın ahlâkî ve fikrî hayatı da biyolojik hayatı gibi karşılıklı tesirlere tâbidir. İnsan diğer insanların fikriyle aşılır ve diğer insanlara fikirlerini aşılar. İnsanlar arasında durmadan, düşünce ve duygular mübadele edilir. Kalbin bütün hareketle-

ri; benliğin bütün değişmeleri yani sevgi, kin, kızma, gurur, neşe, acı çekme gibi halleri sosyal münasibetlerin neticesi, infirat varlığın azaltılmasıdır.

İnsanların içinden çıkmış ve çekilmiş kimse inzivasında erir, yok olur.

İçtimaî bünye de biyolojik bünye gibi kısımlarla küle arasında bir muvazenenin vücudu lâzımdır. İnsanın şahsî kudreti ne kadar büyük olursa olsun yine de cemiyetten vaz geçemez; cemiyetten ayrılmış bir insan ayakta kalabilecek bir şey, tanınam bir şey yaratamaz. Kendi kuvvetine bırakılmış bir insan ne canını ne malını, ne de emniyetini koruyabilir. Cemiyetin hastalığı da uzuvların hastalığı gibi fertler arasında bağlılık noksanıdır. Cemiyetin ölümü de uzuvların ölümü gibi fertlerin dağılımlarıdır.

Tesanüdün felsefi olarak anlaşılması kâfi gelmez. İnsanlar tarafından tatbik edilmesi de lâzımdır.

Kızılay tesanüdün tatbikidir. Kızılay Türk anlayışının, Türk duyusunun ölçüsüdür. Kızılay Türk cemiyetinin asaleti ve şerefidir, bir insanlık anıtıdır. Vatanın en büyük serveti olan insan Kızılay'ın şefkatli kolları arasında sığınmak bulur.

Kızılay Türk cemiyetinin olgunluğunu gösteren ve Türk cemiyetini olgunlaştıran bir müessesedir. Türk cemiyetinin, komşusunun taliine lâkayt kalmadığı, kalamıyacağı yüksek bir çağa girmiş olduğunun burhanıdır. Kızılay vatan çocukları ve vatan parçaları arasındaki yüksek tesanüdün ifadesidir.

Kızılay Türk vatanını diğer insanlık âlemine bağlayan yüksek bağıdır.

İyilik etme sanatının irticale müsaadesi yoktur. Kızılay müessesesi iyilik etmek usulünü ve sanatını bizlere öğreten çok kıymetli bir mürebbidir.

Kızılay, saçtığı iyilik ışıkları ve harekete getirdiği tesanütçülük ile Türk cemiyetinin medeniyet seviyesini yükselten bir müessesedir.

Türkiye bir yılda

1.902.000 ŞİŞE

Koyu kahve rengi şişeleri ve kırmızı beyaz etiketleriyle, Afyon Karahisar maden suyunu içmemiş, yahut bu şişeleri görmemiş yurttaş tasavvur olunabilir mi?

Bu şifalı maden suyu, 1926 senesine kadar esaslı bir şekilde işletilemiyor ve haiz olduğu hassalardan, ancak menbaa kadar giden mahdut sayıda yurttaşlar istifade edebiliyordu. 1926 senesinde hükümetimiz bu maden suyunun işletme imtiyazını Kızılay Cemiyetine vermiş, ve o tarihten itibaren de, menbaın etrafında modern bir tesisat kurulmuştur.

Bu maden suyunun vasıflarının bozulmaması için, şişelerin gayet temiz olması lâzımdır. Onun için, şişelerin sayıları tespit edildikten sonra yıkama dairesine gönderilir. Şişeler burada muhtelif yükseklikte hararet taşıyan sularla yıkanır ve içleri temizleme makinesinde otomatik fırçalarla son bir defa daha temizlendikten sonra doldurma dairesine gönderilir.

Doldurma dairesinde şişeler musluklar önüne koyularak, el değmeksizin otomatik bir şekilde doldurulduktan sonra kapsül dairesine gönderilir ve orada yine el değmeksizin, otomatik bir şekilde ağızları kapatılır.

Doldurma dairesini terkeden bir litrelik, yarım litrelik ve 30 santilitrelik şişeler, dinlenme dairesine doğru yol alırlar ve bu dairede en aşağı 5 gün dinlendirildikten sonra muayene edilir ve rüsub taşımadıkları görülürse ambalâj dairesine gönderilerek etiketlenip sevke hazır bir vaziyete konulur. Bundan sonra da sandık sandık maden suyu şişesi, tren, vapur ve kamyonlarla yurdun dört bir tarafına yayılır.

Halkımız Afyon Karahisar maden suyunu büyük bir rağbet göstermekte, böylelikle sıhhatini koruyarak bazı hastalıklarla mücadele imkânını bulmakla beraber, Kızılay Cemiyetine de geniş ölçüde yardım etmiş olmaktadır.

Maden suyu içiyor.

Afyonkarahisar'daki membadan çıkıp müşterinin bardağına dökülünceye kadar maden suyu ne gibi istihaleler geçiriyor?

Maden suyu menbaında da mühim miktarda satılmaktadır. Geçen bir yıl içinde menbada 192.550 tane yarım litrelik şişe satılmıştır.

İstanbul, 63.000 şişe bir litrelik, 280.000 şişe yarım litrelik ve 545.000 şişe 30 santilitrelik maden suyu sarfederek istihlâk bakımından birinci gelmektedir.

Ankara, 6.250 şişe bir litrelik, 293.550 şişe yarım litrelik ve 186.200 şişe 30 santilitrelik maden suyu sarfederek ikinciliği elinde tutmaktadır.

İzmirde ise bir yılda 205.900 şişe

yarım litrelik, 12.500 şişe de otuz santilitrelik maden suyu satılmakta ve bu güzel Akdeniz şehri de böylece, maden suyu sarfı bakımından üçüncü gelmektedir.

Türkiyenin her tarafında bulunan bayilerde de bir yılda 112.050 şişe yarım litrelik maden suyu satılmıştır.

Bu hesaba göre Türkiyede bir yıl içinde 69.250 şişe bir litrelik 1.089.050 şişe yarım litrelik ve 743.700 şişe 30 santilitrelik maden suyu satılmıştır ki bu da, bütün Türkiyenin bir yılda 1.902.000 şişe maden suyu istihlâk ettiğini gösterir.

Kızılay Bahçesindeki Afyonkarahisar Maden suyu satış yeri, Ankara'da bu suyu sevenlerin sık sık uğradıkları bir yerdir.

Hayır İşlemenin Şekilleri

Hayır işlerimiz ' ancak Kızılay sayesinde mükâmil bir şekle girdi

Büyük Türk medeniyetini doğuran unsurlardan birisi, hayır işleme ananesidir. Fethettiğimiz her yerde, bıraktığımız hayır eserleri, devlet müesseselerinin sayısından çoktur. Gelirimize nazaran hayır işleri için harcadığımız para her devrede yüksek bir nisbet göstermiştir, ve göstermektedir. İftihar veren bu vâkıayı böylece tesbit ettikten sonra derhal söylemeliyiz ki hayır işle-yişimizin şekli, umumî siyasi vaziyetimize muvazi olarak değişmiştir. Yükseliş devirlerimizde hayır işleme ananemiz şu temayülleri göstermiştir:

1. Ferde değil hakikî ve daimî bir esere teveccüh etmesi,

2. Yaşamasına milletçe ehemmiyet verilen hayatî müesseselerimizin yükselmesine hizmet etmesi;

3. Hayır işlerinin bir şöhrat vesilesi telâkki edilmemesi;

4. İşsizliği değil iş hacmini beslemesi;

5. Hayır sermayelerinin fertlere değil evkaf gibi müesseselere yatırılması. Bu suretle hayır sermayesinin bir elde toplanarak büyük ve ciddi işler başarılmasına imkân verilmesi;

6. Böyle müesseselerin üzerine titrenmesi ve hakikî bir mürakabe altında tutulması;

7. Hayır sermayelerle yetişen insanlardan aynı nevi hayır eserleri beklenmesi.

Görülüyor ki yükseliş devirlerimizin hayır işleme prensipleri en mükâ-

kâmil cemiyetlerdeki şekle uygundur.

Inhitat devirlerimizde hayır işlerimiz bu noktalara tamamen aykırı temayüller göstermiş yani çığırından çıkmıştır. Büyük bir müşahede kabiliyetine ve hassasiyete malik olan vatandaşlarımızın bu manzarayı görmeleri hayır teşebbüslerine verilen ehemmiyeti azaltmış, bu suretle fasit bir daire teşekkül etmiştir.

Millî devlet kurulurken, hayır işlerimizi işte böyle inhitat devrelerine mahsus perişan ve iptidai bir halde bulmuştur.

Bugün Kızılay'cılarının omuzlarına yüklenen en büyük vazife, hayır işlerimizi mükâmil şekline irca etmektir.

1. Bugün sokaklarımız, iptidai bir hayır işleme zihniyetinin mahsulü olan dilencilerle doludur. Dilencilik ileri ve korkunç bir teknik haline gelmiştir.

2. Birçok ailelerde hayırperver bir

ferdin yetişmesi, suiistimal edilmekte ve birçokları kazanç hayatına girmeye lüzum bile görmeksizin o bir tek kişinin omuzlarına yüklenmektedir.

3. Tarihin her devrinde binlerce ilim müessesesini hayır teşebbüsleriyle yaşatmış olduğumuz halde üniversitemiz için ancak son zamanlarda bir teberru hareketi başlayabilmiştir.

4. Hayır işlerimiz ferdi kalmakta, hayır sermayelerini büyük ve tek bir müessesede toplayıp onun eliyle mahalline sarfettirmek gibi bir temayül henüz göstermemektedir.

Bunlar yalnız birkaç misal. Görülüyor ki hayır işlerimize mükâmil bir şekil vermek için pek çok emek sarfetmeye mecburuz. Fakat bu öyle bir emektir ki meyvelerini vereceği muhakkaktır. Çünkü hayır işleme ananesine sahip bir milletiz. Bu anane şuurumuzda veya şuur altımızda yaşamaktadır.

Bu fitrî temayüllü teşkilâtlandırmak ve mükâmil bir hayır hareketi yaratmak için elimizde Kızılay gibi bir müessesemiz vardır. Acı günlerde millete kendisini tanıtmış ve sevdirmiş olan bu müessese her türk gönlünde yaşamaktadır. Fakat bu kâfi değildir. Kızılay'ı Türk milletinin merkezî hayır sandığı haline getirmeliyiz. Bunun için Kızılay'cı olmakla Türk olmayı tevem saymalıyız. Çünkü bir millete mensup olmak onun iyi ananelerine varis olmakla tezahür eder.

Ferdi ve sadaka nevinden yardımlarla milletimizin hakikî ve büyük ihtiyacına cevap vermek imkânsızdır. Yoksullara, hastalara, felâketzedelere, ilme, yetişenlere hakikî yardım ancak büyük ve merkezî müesseselerin kurulmasıyla kabildir. Kızılay'ın ideali de işte bunları kurmaktır.

Wurda KIZILAY

■ **IZNIK** kazasının Köristan köyünden Mehmet Ahlatçı adlı yurttaşımız, Kızılay İznik şubesine 8 tane altın lira teberru etmiştir. Kızılay esas nizamnamesinin hükümlerine uyularak bu hamiyetli yurttaş, Kızılay umumî merkezince cemiyetin daimî âzallığına kaydedilerek kendisine bir tane daimî âza rozeti gönderilmiş ve bu kıymetli yardımından dolayı da ayrıca teşekkür edilmiştir.

■ **ANDIRIN** Kızılay şubesi 5. 3. 1941 den 30.7.1941 e kadar olan devre içinde geçen yıllardan fazla olarak elde ettiği gelirden umumî merkeze 358.49 lira göndermiştir. Başta kaza kaymakamı Hüsnü Erkin olduğu halde bu şube idare heyetinin gösterdiği faaliyet umumî merkezce memnuniyet ve teşekkürle karşılanmıştır.

■ **SÖĞÜT** Kızılay şubesi, oradaki Çocuk Esirgeme Kurumu şubesi ile iş birliği yaparak yoksul ve kimsesiz çocukları sünnet ettirmiştir. bu iki hayır cemiyetinin başardığı güzel iş Söğüt muhitinde minnet ve şükranla karşılanmıştır.

■ **DIVRIĞI** kazasındaki Etibank demir madenleri işletmesi memur, müstahdem ve işçileri tarafından Kızılay Divriği şubesine 293.89 lira teberru edilmiştir. Kızılay bu hayırsever yurttaşların kıymetli yardımlarına şükranlarını sunmayı bir borç bilir.

■ **BANDIRMA** Kazasının kurtuluş günü yıldönümü olan 17 eylül 1941 tarihinde, Bandırma Kızılay şubesi oradaki Çocuk Esirgeme Kurumile iş birliği halinde 102 yoksul ve kimsesiz çocuğu sünnet ettirmiştir. Bu iki kurumumuzun gösterdikleri bu hayırseverlik muhitte büyük bir şükran duygusuyla karşılanmıştır.

■ **AMERIKA** jünyorları sermayesinden yabancı jünyorlara yapılan para yardımları arasında Türk jünyorlarının bilhassa kamp ihtiyaçlarına sarfedilmek üzere Amerika Kızıllaç Cemiyeti vasıtasile 1000 dolar gönderilmiştir. Türkiye Kızılay Cemiyeti Amerika Kızıllaç cemiyetine bu yerinde teberrudan dolayı şükranlarını bildirmiştir.

■ **SIHHAT** Vekâleti propaganda ve neşriyat şubesi mütehasıslarından

Dr. Remzi Gönenc, Adana ve muhiti ikliminin sıcak olduğunu gözönünde tutarak, buralarda mektep çocuklarının yaz tatillerini geçirebilmeleri ve aynı zamanda toplu bir hayat sürerek fikri, bedeni ve sıhhi bakımdan inkişaf etmeleri için Toros dağlarındaki Bürecek adlı yerde sahibi bulunduğu "Yoğurtçu yurdu,, denmekle tanınmış ve çam ağaçlarıyla süslü 9190 kare metrelik arazisiyle üzerindeki binaları kamp yapılmak üzere Kızılay kurumuna teberru etmiştir. Kızılay kurumu, memleket gençliğine karşı gösterdiği bu yüksek ve değerli alâkadan dolayı en samimi teşekkürlerini bildirmiştir.

■ **UZUN** müddettenberi Kızılay Cemiyetinde fevkalâde hizmetler göstermiş olan zatlara, Cemiyet esas nizamnamesinin 27 inci maddesine göre fahri âzallık unvanı verilmektedir. 1941 yılı Kızılay kongresi, aşağıda

adları yazılı zatlara da bu yıl fahri âzallık unvanı vermiştir.

Ahmet Alanyalı, Gediz şubesi eski reisi;

Atıf Kamçıl, Çanakkale mebusu ve Kadıköy Kızılay Cemiyeti eski reisi;

Leon Dilek, Eminönü kazası çarşı nahiyesi idare heyeti âzasından;

Nurettin Rona, Adapazarı şubesi idare heyeti reisi;

Süleyman Nami Çaldan, Fatih şubesi idare heyeti eski âzasından;

Necip Özgül, Keşan şubesi idare heyeti kâtibi,

Ekrem Vardarlı, Ş. Koçhisar kaza kaymakamı;

Ibrahim Nazif Barut, Kocaeli;

Fehmi Atalay, Mesudiye;

Dr. Hayrettin Nasuhoğlu, Anamur;

Petro Karaeftimoğlu, Eminönü - İstanbul, Müfti Tayip Sözen, Gürün.

T. C. ZIRAAT BANKASI
KUMBARALARI
"28.800" LİRALIK İKRAMIYE

KIZILAY

Hereke gençlik

KAMP I

Kızılây her yıl mekteplerin tatil aylarında Hereke'de bir gençlik kampı açmaktadır. Bilhassa sıhhi durumları itibarile bakıma muhtaç olan mektep çocukları bu kampa yerleştirilerek bunlar yaz aylarını bol güneş, temiz hava içinde, bol ve sıhhi yiyecekler yiyerek geçirirler. İzmit Maarif Müdürünün riyaset ettiği kampta mektep hayatı süren çocuklar, daimi bir sıhhi nezaret altındadırlar. Ayrıca kendilerine yüzme ve sıhhi yardım kursları gösterilir.

Yukarıda: Hereke kampında yatmak ve dinlenmek için kullanılan binalar.— Aşağıda: deniz banyosu, kamp hayatında en neşeli geçen saatlerden biridir.

Hereke kampında deniz banyosu yapan çocuklar

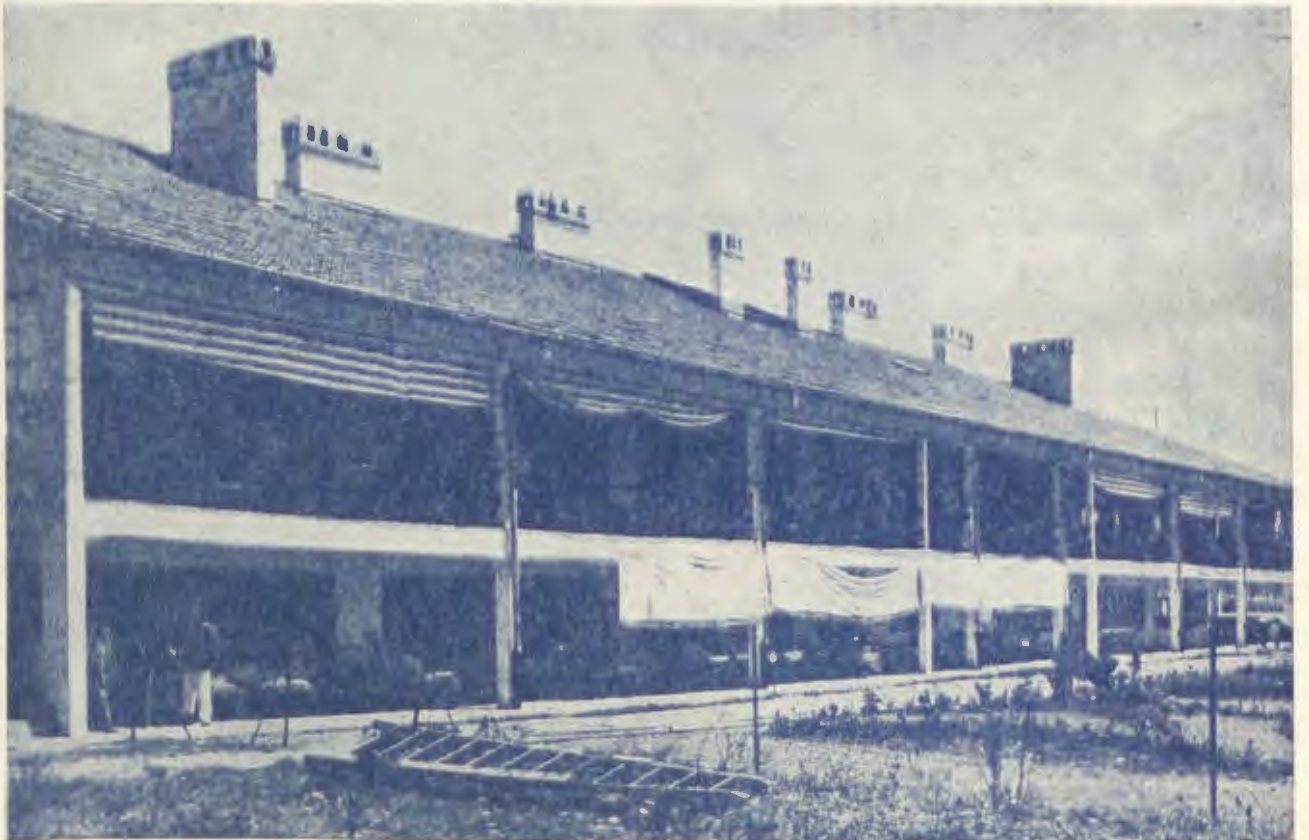
Kampta çocuklara ilk yardım kursları gösteriliyor

Validebağı prevantoryumu

Kızılay cemiyetinin İstanbul'da Validebağı'nda bir prevantoryumu vardır. Hastalığa istidatlı zayıf çocuklar burada sihatlerinin düzelmesine yardımcı dokunacak bir şekilde hayat sürerler ve sihihi vaziyetleri düzeldikten sonra tekrar mekteplerine devam ederler. Bu prevantoryum sayesinde her yıl bilhassa vereme istidatlı binlerce çocuk sihatlerini ve hayatlarını kazanmaktadır.

Deniz banyosundan sonra Hereke kampında dinlenme saati

Beklenmiyen saadet

F. Zahir TÖRÜMKÜNEY

Gecenin sessizliğinde bir taksi otomobili süratle yol alıyordu. Otomobil köşeyi kıvrıldı. Büyük bir apartmanın önünde durdu.

Istanbul sosyetesinin çok sevilen bir siması olan bayan Leylâ, taksinin içinde, dudaklarında tatlı bir tebessümle Nihat Berkin'e bakıyordu. Erkek, genç kadının bu bakışından cesarellendi. Küçük, güzel elini dudaklarına götürdü. Yalvaran bir sesle söyledi:

— Leylâ teklifimi kabul et... Göreceksin ikimiz de mesut olacağız... Evlenme töreninden sonra seninle Anadolu'da güzel bir seyahata çıkarız...

Leylâ düşündü. Başından geçen hâdiseler âsabını o derece yormuş ve harap bir hale koymuştu ki; birkaç hafta için İstanbul'dan uzaklaşmak, Anadolu'nun yeşil kucağında biraz dinlenmek hiç de fena oluyacaktı. Orada bütün dünyanın hasretini çektiği sulh ve sükûnu bulacaktı. Yanındaki erkeğin teklifini kabul ettiği takdirde, İstanbul gazetelerinin ilk sahifelerinde çıkacak yazılar gözünün önünde canlandı:

"İstanbul sosyetesinin çok iyi tanıdığı ve yazdığı millî romanlarla bütün yurttan içten gelen bir sevgi kazanan bayan Leylâ Kızıldeniz ile doktor Nihat Berkin'in evlenme törenleri ..... salonlarında ilh.."

Genç kadının vücudu tatlı bir ürperme ile titredi.

Erkek zeki ve parlak gözleriyle Leylâ'yı süzüyor ve vereceği cevabı sabırsızlıkla bekliyordu. O, Leylâ'nın güzelliğini olduğu kadar, edebiyat hayatındaki muvaffakiyetlerini de takdir ediyordu. Böyle bir kadın için her türlü fedakârlığa katlanmağa değerdi. Dört aydanberi ona çılgın bir aşkla başıanmıştı. Fakat genç kadının başından geçen o büyük felâketten sonra onun öyle kolay kolay evlenmeğe yanaşmıyacağını biliyordu. Ancak kendisine karşı da bir sempatisi, hattâ sempatiden daha ileri bir sevgisi olduğunu hissediyordu. Bu bakımdan icabederse daha aylarca beklemeğe seve seve katlanacaktı.

Genç kadın bir müddet sustu. Sonra gülümsiyerek söyledi:

— Fırtına çıkacak... İştittin mi gök gürlediği...

Erkek hayretle yüzüne baktı. Bu sözlerden birşey anlamamıştı.

Genç kadın ayrılmak üzere elini uzattı. Sıcak ve içten gelen bir sesle ilâve etti:

— Gök gürültüsü bana daima babamı hatırlatır. Zavallı babacığım gök gürültü-

sünden, şimşek çakmasından çok korkardı. Kimbilir, belki de artist olduğu için öyle gösterirdi? Kendisi iyi bir ressamdı. Gök gürlemesini iştir iştir hemen işini bırakır:

— Adam sen de, derdi. Bu gök gürültüsü belki de kıyamet alâmetidir. Yarına çıkıp çıkmıyacağımızı kim temin eder? Hele hayırlısı ile bir yarına kavuşalım da o zaman çalışırız...

Doktor Nihat Berkin'in bakışlarından hâlâ birşey anlamadığı görülüyordu.

Leylâ gülümsiyerek ilâve etti:

— Ben de sana şimdi aynı şeyi söylüyorum, dedi. Yarın sabaha kadar kıyamet kopmaz, dünya da yerinde kalırsa bana telefon edersin. Teklifini kabul edip etmediğimi o zaman söylerim.

***

Otomobilden atladi. Apartmanın kapısını na doğru koştu. İri yağmur damlaları, biraz sonra boşanacak sağnağın müjdesini veriyordu.

Merdivenleri süratle çıktı. Çantasından çıkardığı küçük anahtarla kapıyı açtı. Evin içinde derin bir sessizlik vardı. Annesini uyandırmamak için ayaklarının ucuna basarak bir hırsız gibi yatak odasına süzüldü. Elbiselerini çıkardı. Geceliğini giydi. Aynanın karşısına geçti. Uzun, uzun kendini tetkik etti. Gözlerinin kenarlarında hafif kırışıklıklar peyda olmuştu. Otuz yaşına geliyordu. Daha ne bekliyordu. Derin, derin içini çekti. Bir sigara yakarak divana uzandı. Geçmiş günler hayalinde canlandı. Henüz yirmi yaşındayken bir hariciye memuru ile evlenmişti. Fakat kocasıyla anlaşamamışlar, iki sene süren üzüntülü bir hayattan sonra ayrılmışlardı. İlk evliliğinin böyle bir neticeye varması onun ruh hâletinde derin tesirler yapmış ve erkeklerle karşı âdeğe bir nefret duymağa başlamıştı. Bir buçuk sene evvel bir baloda Cezmi Yalçın ile tanıştıktan sonra bu kanaatı yavaş, yavaş değişmeğe başlamıştı. Cezmi otuz beş yaşlarında, ciddi ve sakin bir adamdı. Ziraat âletleri üzerine büyük işler yapıyordu. Zengin-di. Bununla beraber maceralardan hiç hoşlanmazdı. Edebiyata meraklıydı. Leylâ'yı yazılarından tanıyordu. Genç kadınla ilk tanıştığı zaman, diğer erkekler gibi hemen kur yapmağa kalkışmamış, onunla bir arkadaş gibi konuşmuştu. Her ha' ve hareketi

insana büyük bir güven aşılayordu. O günden sonra birkaç defa daha görüşmüşlerdi. Cezmi bu arada hayatını anlatmış ve senelerdenberi evlenmek istediği halde, kendisine hayat yoldaşı olabilecek bir kadına rastlamadığını söylemişti. Bunları söylerken dikkatle Leylâ'nın yüzüne bakmıştı. Bu görüşmeden iki gün sonra kalabalık bir gurup halinde Büyükkada'ya gidiyorlardı. Leylâ, güvertenin arka tarafında parmaklığa vuranmış, denizi seyrediyordu. Bu sırada, Cezmi yanına gelmiş ve o da parmaklığa yaslanarak uzun müddet hiç sesini çıkarmadan orada kalmıştı. Bir şeyler söylemek istediği, fakat buna bir türlü cesaret edemediği hâlinde anlaşılıyordu. Nihayet birden doğrulmuş, heyecandan kısılan, boğuklaşan bir sesle:

— Leylâ hanım, demişti. Size çok mühim birşey söyleyeceğim... Sizi seviyorum... Hayat yoldaşım olmanızı rica ediyorum... Eğer bu ricamı kabul ederseniz, beni sonsuz bir saadete kavuşturmuş olacaksınız...

Leylâ, esasen genç adamın böyle bir teklif yapmasını bekliyor ve vereceği cevabı hazırlamış bulunuyordu. Bununla beraber, erkeğin bu kadar çabuk davranacağını tahmin etmediği için biraz şaşalamıştı. Şaşkınlığını ve heyecanını belli etmemek için bir müddet demizi söylemekte devam etmiş ve sonra başını çevirmeden yavaş bir sesle söylemişti:

— Cezmi bey, ben bir daha evlenmeğe karar vermiştim. Fakat sizi tanımak bana yavaş, yavaş bu kararımı unutturdu. Sizin şimdiye kadar tanıdığım erkeklerden çok daha başka olduğunuzu anladım. Sizin hiç bir vakit ve hiç bir şekilde beni aldatmıyacağınıza inandım. Bu inancımda yanılmıyacağıma da emin bulunuyorum. Sizinle evleneceğim.

Sözlerini bitirince doğrulmuş, erkeğin tarafa dönmüştü. Cezmi'nin heyecandan bembeyaz kesildiğini ve dudaklarının titreğini görmüştü.

Artık nişanlanmışlardı. Leylâ, bütün istikbalini bağlıyacağı erkeği daha yakından tanımak için düşün gününü uzatıyordu. Günler geçtikçe daha iyi anlaşılıyorlardı. Aralarında aşk, hiç farkına varılmadan öyle kökleşmiş, öyle derinleşmişti ki; birbirlerini bir gün görmeseler çılgına dönüyorlardı. Leylâ, genç kadın kalbinin aşka olan bütün susuzluğuyla Cezmi'yi seviyordu. Daha fazla beklemelerine artık lüzum kalmamıştı. Düşün hazırlıklarına başlamışlardı. Tam bu sırada Cezmi'nin mühim bir iş için Amerika'ya gitmesi icabetmişti. Düşünü yapıp parak Leylâ'yı da beraber götürmek istiyordu. Fakat harp vaziyeti dolayısıyla bunu doğru bulmuyordu. Bu hususta fikirlerini aldığı bir, iki arkadaşının da böyle bir hareketin çılgınlık olacağını söylemeleri, onu tamamiyle bu düşünceden vaz geçirdi. Vaziyeti Leylâ'ya açtı. Esasen bütün seyahat üç ay kadar birşey sürecekti. Üç ay sonra döner dönmez düşünlerini yapacaklardı. Leylâ, bu fikri kabul etmek istemedi: "Birlikte gideriz, ne olursak beraber oluruz,, diyordu. Fakat Cezmi katiyen yola yatmıyordu.

Nihayet hareket günü gelmişti. Vapur rıhtımdan ayrılırken, Leylâ'nın içine sebebini bilmediği bir hüznü çökmüştü. Cezmi'yi gö-

türen vapur gözden kaybolduktan sonra, belki yarım saatten fazla rıhtımda kalmış, göz yaşlarını zaptedemiyerek evine dönmüştü. İçinden bir ses ona mütemediyen:

— Bir daha Cezmi'yi göremeyeceksin, di-yordu.

Günler heyecan ve endişeyle geçiyordu. Cezmi İstanbul'dan ayrılalı on beş güne yaklaştığı halde kendisinden hiç bir haber alınamıyordu. Leylâ, hergün vapur acentasına telefon ediyor, geminin ârızasız olarak yoluna devam ettiğini öğrenerek teselli buluyordu.

Bir sabah gazeteyi eline alınca müthiş bir çığlık kopardı. Odaya koşan annesiyle, nizametçi kız, onu baygın bir halde halının üstüne serilmiş buldular.

Cezmi'yi götüren vapur, Atlantik'te bir torpille çarparak batmıştı. Yolculardan pek çoğu, denizin engin derinliklerinde kaybolmuştu.

Bu vakanın üzerinden günler, haftalar geçti. Kurtulanların ve kaybolanların listeleri neşredildi. Artık Cezmi'nin dönülmesine imkân olmayan bir yolculuğa çıktığı kat'i surette belli oldu. Leylâ, aylarca perişan bir vaziyette dolastı. Kimseyle görüşmüyor, yemiyor ve içmiyordu. Annesi, haklı olarak biricik kızının sıhhatinden endişeye düşüyordu. Annesinin gayreti ve dostlarının teşvikiyle, Leylâ yavaş, yavaş hayata dönmüştü. Fakat bir türlü Cezmi'yi unutamıyordu. Onun son ayrıldıkları günkü sözleri kulaklarında çınlayordu:

— Leylâ, müteessir olma. Yakında döneceğim. Seninle çok, çok mesut olacağız.

Geçmiş günlere ait bu acı hâtıralar Leylâ'nın beynini uyuşturdu. Başına ince bir sızı saplandı. Şezlongdan kalktı. Karyolasına uzandı.

***

Leylâ ertesi sabah hizmetçi kızın odasını açarken çıkardığı gürültüyle gözlerini açtı. Komodinin üstündeki saate baktı. Dokuza geliyordu.

— Hanımefendi, bir bey geldi. Mutlaka sizi görmek istediğini söyledi. Uyuduğunuzu, bu saatte kimseyi kabul etmeyeceğinizi anlatmağa çalıştım. Dinlemedi. Salona almak mecburiyetinde kaldım.

Leylâ'nın kaşları çatıldı:

— Nasıl bir adam bu? Evvelce hiç gelmiş miydi?

— Ben, hiç görmedim hanımefendi.

Leylâ dudaklarını büktü. Oyle ya hizmetçi kızın gelen misafiri tanımasına imkân yoktu. Çünkü; kız geleli henz bir hafta bile olmamıştı. Kendi kendine söylenerek yataktan kalktı. Sırtına bir rop geçirdi. Salona koştu. İçinde garip bir heyecan vardı. Bu garip misafiri biran evvel görmek için sabırsızlanıyordu. Salonun kapısını açınca bir saniye durakladı. Sonra hafif bir çığlık kopardı:

— Cezmi!.

Solgun yüzlü, ince uzun boylu bir erkek

salonun ortasında duruyor ve gülümsüyerek ona bakıyordu.

Leylâ deli gibi fırladı. Erkeğin boynuna sarıldı. Bir taraftan gülüyor, bir yandan da gözlerinden inci gibi yaşlar süzülüyordu.

Bu beklenmedik buluşmanın verdiği ilk heyecan anı geçtikten sonra, Leylâ, nişanlığını elinden çekerek kanapeye oturttu. Kendisi de yanına oturdu. Gözlerine inanamıyormuş gibi hayretle erkeğin yüzüne bakıyordu. Cezmi, sevgilisinin küçük, yumuşak elini dudaklarına götürdü.

— Döneceğimi hiç ummayordun değil mi, dedi.

Leylâ yutkundu. Titreyen bir sesle cevap verdi:

— Allahın bu kadar sevgili bir kulu olduğumu biliyordum Cezmi. Bu saadeti rüyamda görsem inanmazdım.

Cezmi gülümsedi:

— Bu ümit edilmedik saadeti neye borçlu olduğumuzu ben sana şimdi anlatırım.

Leylâ, iri yeşil gözlerini merakla açtı.

Cezmi sakın bir sesle anlatmağa başladı:

— İstanbuldan ayrıldığımızın on beşinci günüydü. Bir hayli dolandıktan sonra nihayet Atlantik'e girmiştik. Hava gayet sakin, deniz hareketsizdi. Akşama kadar emniyet ve sükün içinde yol aldık. Gece başırmış, yolcular yemek salonuna inmişlerdi. Birden müthiş bir gürültü oldu. Vapur sarsıldı. Masaların üzerindeki bardaklar, tabaklar birbirine girdi. Biraz sonra elektrikler de söndü. Sanki kıyamet kopmuştu. Çığlıklar, haykırımlar, koşuşmalar, büyük bir felâket içinde bulunduğumuzu anlatıyordu. Ben, henüz masaya oturmamıştım. Ne yaptığımı bilmez bir haide itişen, kakışan insanların arasına karıştım. Bir, iki dakika zarfında kendimi güvertede buldum. Gök, parlak yıldızlarla doluydu. Gece aydınlıktı. Tahliye sandalarına erişmeğe imkân yoktu. Zaten beş, on dakika içinde koca gemi sulara gömüldü. Şuurum kaybolmuştu. Aklim başıma geldiği zaman kendimi, tanımadığım bir adamla beraber bir tahta parçasının üstünde buldum. Otuz altı saat aç ve susuz denizin üzerinde çalkandık. Sırtımızdaki elbiseler bir türlü kurumak bilmiyordu. Deniz hafif, hafif kabarıyordu. Tahta parçası bir fındık kabuğu gibi denizin üstünde çalkanıyor, arada bir üstümüzden aşan küçük bir dalga serpintisi bizi tepeden tırnağa kadar

yeniden ıslatmağa kâfi geliyordu. Kendinden geçmiştim.

Leylâ:

— Aman yarabbi, diye inledi.

Cezmi tabakasından bir sigara yakarak sözüne devam etti:

— Evet, kendimden geçmiştim. Gözlerimi açtığı zaman etrafıma hayretle bakındım. Temiz bir yatak içinde yatıyordum. Başucumda bir hemşire duruyordu. Burası küçük bir kamara idi. Dudaklarımı güçlükle kıpırdatarak hemşireden sordum:

— Burası neresi? Ben burada ne arıyorum?

Hemşire elini alınma koydu. Hakiki bir kız kardeş şefkatiyle söyledi:

— Geçmiş olsun. Büyük bir kaza atlattınız. Fakat artık kurtulduunuz. Bu Kızılhaç hastahane gemisidir.

Sırtım ağrıyordu. Bu ağrı gittikçe tahammül edilemeyecek bir hal alıyordu. Sanki ciğerlerime bir hançer saplanıyordu.

Leylâ, Cezmi'nin saçlarını okşadı:

— Vah zavallı yavrucuğum vah!

Cezmi bir saniye sustu. Hâtırasını toplamak ister gibi düşündü. Sonra:

— Ne anlatıyordum, dedi. Tamam. Sırtımda müthiş bir ağrı vardı. Sonradan bunun zatürree olduğunu öğrendim. Günlerce hastahane gemisinde çalkandıktan sonra Amerika'ya çıktım. Hastalık çok tehlikeli bir hal almıştı. Aylarca ölümle pençeleştim. Nihayet vücudumun kuvveti sayesinde kurtuldum. Hastahane de iken, İstanbul gazetelerinin kazaya kurban gittiğini yazdıklarını öğrendim. Aradan aylar geçmişti. Sen, benim ölümüne inanmış, belki de kendine yeni bir hayat arkadaşı bulmuşsun. Bu düşünceyle sana sağ olduğumu bildirmekten vaz geçtim. Nihayet işlerimi bitirerek döndüm. Dün sabah İstanbul'a çıktım. İlk işim senin vaziyetini öğrenmek için tahkikat yapmak oldu. İşte şimdi karşıdayım. Eğer, bu ânî gelişim, senin evvelce verdiğiğin herhangi bir kararı değiştirmeye sebep olacaksa, ben derhal çekilirim.

Leylâ heyecanla atıldı:

— Cezmi, sevgilim. Ben senden başka kiminle yaşayabilirim?

— O halde hemen nikâh muamelesine başlayalım.

Leylâ, Cezmi'nin elini avuçlarının içine aldı. Gözlerini gözlerine dikti. Tatlı, ahenkli bir sesle söyledi:

— Amma benim bir şartım var.

— Sen yalnız emret.

— Ben düşün istemiyorum. Düşün mezarlarımızı, açık denizlerde, havalarda, karalarda felâkete uğrayan insanların yardımına koşan ve onları hayata, saadete bağışlayan Kızılay'a verelim olmaz mı?

— Ben de senden bu teklifi bekliyordum Leylâ.

TİCARET TÜRK ANONİM ŞİRKETİ

“TİTAS”

Sermayesi Tamamen Ödenmiş T. L. 300 000

Merkezi :

Ankara Ulus Meydanı Koçak Han 3 cü kat Posta kutusu 196

Telefon: 2305 - 2338

Şubesi :

İstanbul Bahçekapı Taşhan 1 ci kat Posta kutusu 1231

Telefon: 24735 - 24736

Büro ve İşletmeleri:

Bolu - Tavşanlı - Büyük Derbend - Denizli

Telgraf Adresi: TİTAS

Kereste imalâtı

Bilûmum resmi taahhüt işleri

İdhalât, İhracat ve İnşaat

Matbaa işleri

Güneş giren yere doktor girmez derler

